ВІСНИК

VISNYK

THE HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXIX, Ч. 11 (319)
YEAR XXIX, № 11 (319)

ЛИСТОПАД 1975
NOVEMBER 1975

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE $ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

І-ий Листопад 1

Звернення Проводу революційної ОУН до українського громадянства у справі збірки на Визвольний Фонд ОУН 1

С. Корнич — Огляд світових подій 2

М. Гікавий — Третій військовий з'їзд у Києві 4

С. Осінський — Україна на світово-політичній шахівниці 5

У 25-річчя 15-го Відділу ООЧСУ в Амстердамі 7

Український День в Йонкерсі 7

Мих. Кушнір — Слово до молодої української людини 8

Ще одна національна дискримінація 11

Волод. Савчак — Фрагментація комунізму і ріст націоналізмів у світі 12

Рената Олеарчук — Громадська праця в світлі соціяльних і соціопсихологічних елементів 17

Річна конференція ОЖ ОЧСУ 17

Вячеслав Чорновіл — „Кримінальна справа номер 196" 21

Степан Женецький — Який буде світ після комунізму? 24

Софія Наумович — Поет, прозаїк, літературознавець 26

Н. В. Т. — Жнива (вірш) 26

Оксана Керч — Забуті сторінки 28

В. Д. — „Залізні закони історії" 31

Панько Незабудько — Українське табу

З життя відділів

Хроніка

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

57 РОКІВ ТОМУ, 1-ГО ЛИСТОПАДА, НАД СТАРОДАВНІМ ЛЬВОВОМ ПІДНІС УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД БЛАКИТНО-ЗОЛОТЕ ЗНАМЕНО, ЯК СВІДЧЕННЯ СВОЄЇ ВОЛІ ДО ВЛАСНОЇ ДЕРЖАВИ. НЕЧИСЛЕННА, СЛАБО ВИШКОЛЕНА І МАЙЖЕ БЕЗЗБРОЙНА УКРАЇНСЬКА АРМІЯ, ПІСЛЯ ТЯЖКИХ БОЇВ З ОЗБРОЄНИМ ДО ЗУБІВ І ПІДТРИМУВАНИМ ІНШИМИ ДЕРЖАВАМИ ВОРОГОМ — НЕ ВИТРИМАЛА. АЛЕ, СКРИВАВЛЕНА И ВИСНАЖЕНА — НЕ СКАПІТУЛЮВАЛА! СЛАВНІ СИНИ НАРОДУ, НАЩАДКИ КНЯЖИХ ДРУЖИННИКІВ ТА СІЧОВИХ ЛИЦАРІВ, ВІДБИВАЮЧИСЬ ВІД ВОРОЖОЇ НАВАЛИ, ВІДСТУПИЛИ ІЗ ЗБРОЄЮ В РУКАХ ЗІ СВОЄЇ ВУЖЧОЇ БАТЬКІВЩИНИ — ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ І, ПЕРЕЙШОВШИ ЗБРУЧ, СТАЛИ ПЛІЧ-О-ПЛІЧ З БРАТАМИ-ВОЯКАМИ УНР, ЩОБ БОРОТИСЯ ДАЛІ З ДРУГИМ, ЩЕ ГІРШИМ ВОРОГОМ, ЩО СУНУВ НА УКРАЇНУ З ПІВНОЧІ. ЦЯ СКРОПЛЕНА ГАРЯЧОЮ БРАТНЬОЮ КРОВ'Ю СОБОРНІСТЬ НАШОГО НАРОДУ ОСВЯЧЕНА БУЛА В ЗОЛОТОВЕРХОМУ КИЄВІ.

ЗВЕРНЕННЯ ПРОВОДУ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ОУН ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В СПРАВІ ЗБІРКИ НА ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД ОУН

ДОРОГІ ДРУЗІ! УКРАЇНЦІ!

Наше звернення у справі збірки на Визвольний Фонд ОУН спрямовуємо до Вас саме у час, коли терор окупанта в Україні кріпшає, коли наші передові борці і український народ посилюють визвольну боротьбу, коли вся українська національна спільнота в Україні і у вільному світі ще з більшою гостротою усвідомлює собі необхідність продовжувати всіми засобами боротьбу і посилює різнорідні акції в усьому світі за визволення України з-під московської окупації.

Дві протиставні сили: національна ідея — націоналізм України та інших поневолених націй, і московсько-большевицьке самодержавство — стоять у непримиренній боротьбі, як два антиподи: КИЇВ ПРОТИ МОСКВИ! Настає вирішальна пора, коли в зударі двох світових таборів та у висліді одночасного революційного зриву всіх поневолених народів в СССР — мусить ганебно провалитися брутальна злочинна Москва, вже сьогодні ізольована морально від усього свободолюбного людства.

Революційна ОУН мобілізує на всіх просторах України і поза її межами, всюди там, де діє російський апарат насилля в світі патріотичні, відважні елементи на боротьбу проти ворога, а за Українську Державу і вільне життя в ній її громадян. Проти підступного і безпощадного ворога мусить продовжуватись безупинна і всебічна боротьба на всіх ділянках: ідеологічній, політичній, господарській, науковій, культурній, внутрішньої і зовнішньої політики, виховання молоді і юнацтва та військовій.

Може декому здаватися, що наш найбільший ворог — імперіялістична Москва досягає вершка своєї брутальної сили і могутности, коли в своїй самопевності і почутті безкарности — у себе внутрі посилила заходи для ліквідації уярмлених народів шляхом русифікації і совєтизації, а назовні наважується тероризувати і шантажувати інші народи своїм збройним потенціялом та накидати їм свою сваволю з метою підкорити собі увесь світ. Однак,

сповидна сила Москви є сумнівної вартости. Якраз у цих божевільних намаганнях московського імперіяльного центру криється зародок його остаточного краху і упадку. Недавня конференція „безпеки" у Гельсінках, де облудна совєтська „дипломатія" черговий раз обдурила західній світ, викликала всюди дуже небажану для Москви реакцію. На Заході вже усвідомлюють різні чинники величезну загрозу збоку загарбницької Москви та розуміють історичну необхідність ліквідації СССР і розчленування цієї останньої колоніяльної імперії на вільні суверенні держави окремих народів. Не зважаючи на дальше існування політики „детанту", у світі йде невідхильно до чергової конфронтації, що її може викликати спалах у будь-якому із численних запальних пунктів нашої землі.

На 5-му Великому Зборі ОУН, що відбувся під кінець минулого року, не тільки стверджено повну співзвучність і нерозривну ідейно-світоглядову, політично-програмову і дійову єдність українського народу під московським ярмом і ОУНр, але визначено теж чергові напрямні шляху боротьби за визволення України.

Для повного здемаскування Москви і її людо- й народовбивчих плянів у світі, для визвольної справи працює Організація Українських Націоналістів-революціонерів своєю повсякчасною дією і, зокрема, через своїх провідних членів, що ведуть постійно політично-дипломатичні акції, організують і беруть видатну участь у міжнародніх антикомуністичних організаціях і конґресах, інформують державних мужів і впливових політичних діячів шляхом прямих розмов, меморіялів і різних публікацій чужими мовами, всіляко розкривають брехливу совєтську пропаґанду та несуть у світ українську правду і допомогу Україні.

Вся ця велика і необхідна праця вимагає таких же коштів. Ми з гордістю можемо сказати, що незалежна і безкомпромісова самостійницька політика ОУНр завжди велася і ведеться тільки своїми українськими людьми і своїми українськими коштами. ОУН завжди була зі своїм народом і завжди спиралася лиш на підтримку свого народу. З признанням стверджуємо, що жертвенність української громади на українську визвольну справу велика і постійна. Тут слід згадати великий дотеперішній успіх нашої акції пожертв на ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ — ненарушимий, а лиш відсотки з якого призначені на фінансування великих мірпиємств спрямованих в Україну. А для ведення постійної біжучої праці і боротьби необхідний постійний диспозиційний фонд, що його кожного року щедро жертвує українська громада.

Хай же й у цьому році, Році ген. Романа Шухевича-Чупринки, Головного Командира ославленої УПА, в Році Нескореної Української Жінки-Героїні та всіх борців за волю і державну незалежність України, можливо — напередодні великих вирішальних подій у світі, — збірка на Визвольний Фонд ОУН буде ще краще зорганізована, всеохоплююча, поширена на всі круги української спільноти у вільному світі. Бож ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД ОУН — це НАРОДНІЙ ФОНД БОРОТЬБИ.

Вересень 1975 р.

Слава Україні!
Провід Організації
Українських Націоналістів

С. Корнич

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

В останніх місяцях увага ЗСА, Европи і цілого світу звернена була на Близький Схід і Гельсінкі, де відбувалась т. зв. Конференція безпеки і співпраці в Европі.

Внаслідок інтенсивних переговорів, ведених між Єгиптом і Ізраїлем за посередництвом державного секретаря ЗСА Г. Кіссінджера, допроваджено 1-го вересня до підписання в Женеві мирової угоди. Цей договір викликав незадоволення Москви, яка не взяла участи у церемонії його підписання в Женеві. Подразнений бойкотом Москви, президент Єгипту Садат виголосив в Каїрі промову, обвинувачуючи Москву в бажанні підмінувати об'єднаний арабський фронт. Представник ЗСА А. Аттертон, який привіз до Женеви текст договору, вирішив в останній хвилині, що його присутність там також непотрібна. В результаті вся церемонія відбулася без традиційних усміхів, стискання рук і голосних промов. Представники Єгипту і Ізраїлю підписали мовчки документ. Лише командувач збройних сил ОН на Близькому Сході генерал Сіїлявдо проголосив кілька слів. Церемонія тривала 11 хвилин.

Що осягають сторони цієї угоди? Ізраїль — договореність з Єгиптом сам-на-сам. Ізраїльська дипломатія від 1967 р. уникає переговорів з усіма арабськими країнами нараз. Роля Вашінґтону змінюється, з хвилею, коли він перестає бути одностороннім союзником Ізраїлю, а стає ніби посередником і арбітром між ними і Єгиптом. Значення Синайської угоди полягає ще й в тому, що побіч ініціялів Алона Фамі стоять там також ініціяли Кіссінджера.

Ще перед підписанням мирового договогу на Близькому Сході підписано 1-го серпня дого-

в.р Конференції безпеки і співпраці в Європі, що тривала два роки. Та конференція відбувалася з ініціятиви Москви, і можна припускати, що від її вислідів в значній мірі залежало підписання миру на Близькому Сході. Щоб успішно закінчити ту конференцію, президент Форд і Кіссінджер об'їхали півсвіту, намовляючи уряди европейских країн взяти в ній участь.

В Гельсінках радили представники 35 держав з Президентом ЗСА на чолі. Підписане домовлення дістало назву „Заключний Акт", який нібито не має зобов'язуючого характеру. Зміст цього акту неясний. Багато видатних політиків і публіцистів прийшли до переконання, що Захід у Гельсінках скапітулював перед Москвою, погодившись на анексію Москвою сателітних країн і таким чином зрадивши своїх найвірніших союзників. През. Форд рішуче це заперечив,

Тим часом підтримувана Москвою комуністична агентура пробувала вчинити в Португалії переворот, хоч у виборах до парляменту, які відбулися 25 квітня, 75% населення тієї країни голосувало за протикомуністичних кандидатів. І так Португалія стала черговою жертвою комуністичної змови, яка має назву „Руху Збройних Сил". Західні держави приглядаються безпорадно опануванню комуністами краю, який належить до НАТО.

Д-р Юзеф Лунс, генеральний секретар НАТО, першим вислозив критичну оцінку підписаного в Гельсінках договорення про безпеку і співпрацю Европи. Як доказ перфідности Москви, сказав він про фінансову підтримку московськими комуністами португальських ворохобників. Одночасно московський уряд дав зрозуміти, що Москва буде інтерпретувати на свій спосіб договір в Гельсінках.

З компетентних джерел повідомляють про розбудову збройних сил НАТО і створення нової стратегічної доктрини, яка кладе натиск на „бліцкріг" в разі загрози світової війни. ЗСА плянують зміцнити свою 7-му армію, стаціоновану в Німеччині, і скріплюють співпрацю із країнами-членами НАТО.

Пекін у своїй закордонній політиці прив'язує щораз більше уваги до „співіснування" із Західньою Европою. Останнім виступом Пекіну, що заслуговує на увагу, було нав'язання дипломатичних стосунків з Европейським Спільним Ринком. Представником Китаю в ЕСР призначено китайського амбасадора в Брюсселі. „Ню Йорк Таймз" вважає, що зміцнення зв'язків Китаю із Західньою Европою є чинником політичної рівноваги поміж ЗСА і Москвою. Поза тим китайське посунення треба вважати як знак готовости Китаю поширити торгівлю з країнами ЕСР.

23-го жовтня Генрі Кіссінджер закінчив свою чотириденну візиту в Китаї і вилетів до Токіо. Переговори не привели до згоди поміж ЗСА і Китаєм у питанні про вашінґтонську політику детанту. Китайські політики гостро критикували політику „розрядки" у відносинах між ЗСА і СССР, заявляючи, що Вашінґтон тримається тактики „умиротворення" Москви, яка може привести до світової війни. Щождо Кіссінджера, то він заявив, що має намір продовжувати політику детанту. Китайські представники наполягали також на виводі американських військ з Південної Кореї і безпосередніх переговорах ЗСА з Північною Кореєю. Кіссінджер на це заявив, що ЗСА виведуть свої війська, якщо буде ґарантована безпека Південної Кореї. Однак, як виходить, ці непогодження не відбилися на бажанні Китаю скріплювати приязні відносини з Америкою, і в розмовах з Кіссінджером обговорено подробиці наступної візити през. Форда в Пекін.

В Токіо Кіссінджер розповів журналістам про свої враження від переговорів з китайськими керівниками. Китай, — заявив він, — вважає, що має підстави побоюватися нападу збоку СССР. Політика детанту становить небезпеку для Китаю, бо вона може послабити рішучість ЗСА спротивлятися совєтському експансіонізмові і таким чином дасть Москві можливість тиснути на Китай. Китайські міністри вважають, що В'єтнам, Вотерґейт і інші проблеми, які стояли перед американським Урядом, послабили ЗСА і завдали шкоди їх здібності брати на себе великі міжнародні зобов'язання.

В Пентагоні, очевидно, вважають, що перегони в розбудові ракетної зброї не розв'язують проблеми оборони Заходу. Залишаються ще інші важливі чинники, до яких треба зачислити в першу чергу придбання надійних союзників. Останнім часом ЗСА шукають зближення навіть з такими своїми давнішими ворогами, як Японія, про що свідчить, зокрема, візита у

Вашінґтоні імператора Гірогіто. Японія — могутній промисловий колос, край націоналістів і самураїв. Відповідаючи на привітання Форда імператор Гірогіто заявив, що його візита є запорукою дальшого розвитку приязних стосунків поміж ЗСА та Японією і скріпленням співпраці поміж обома краями.

Під час останньої арабсько-ізраїльської війни дороги американської і японської політики розійшлися, бо Японія, яка залежить від імпорту арабської нафти, зайняла проарабське становище. Проте, ці справи минули, і співзалежність обох держав північного Пацифіку наказала їм вирівняти стосунки. Основа добробуту Японії сперта на експорті її промислових продуктів до ЗСА. Тільки нафту Японія спроваджує з Перської затоки. Японія не має власного вугілля, водоспадів, урану. Її добробутові сприяє те, що вона має мінімальні видатки на оборону, спираючись на американському союзнику, хоч провадить самостійну міжнародню політику. Коли ЗСА знормалізували свої стосунки з Пекіном, Японія підписала з Китаєм мировий трактат і розпочала торгівлю.

Журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" в числі з 13 жовтня вказує на захитання оборонного балянсу між країнами Варшавського Пакту і НАТО. Тоді, як Захід наставив своє зброєння виключно на оборону, совєтське зброєння набирає щораз виразніше аґресивного характеру. Усе це ставить під поважний сумнів декларативну „добру волю" Москви і відкриває західньому світові очі на грізну дійсність.

По закінченні війни на Близькому Сході неспокій переноситься тепер до країн Східньої і Західньої Европи. Намагаючись скомунізувати Португалію, Москва звертає тепер особливу увагу на Еспанію, де після смерти 83-річного Франка можуть вибухнути заворушення, а також на Італію і Францію з їх кількамільйоновими комуністичними партіями.

Останньою сенсацією, що привернула до себе увагу цілого світу, було несподіване усунення през. Фордом з посту голови СіАйЕй Колбі, яке ще більше підірве престиж цієї розвідчої організації, і з посту міністра оборони Шлезінґера. Деякі пресові коментатори уважають, що сталося це наслідком інтриг Кіссінджера, що нібито не погоджувався з Шлезінґером, противником веденої державним секретарем політики ,,детанту". Політичні обсерватори в Західній Европі вважають, що такі зміни в кабінеті през. Форда можуть неґативно позначитися на позиціях НАТО.

М. Гікавий

ТРЕТІЙ ВІЙСЬКОВИЙ З'ЇЗД У КИЄВІ

У листопаді 1917 р. відбувся Третій Всеукраїнський Військовий З'їзд, на який прибуло коло трьох тисяч делеґатів, здебільша старшин фронтових частин.

На з'їзді була найбільшою фракція українських соціялістів-революціонерів, бо тоді соціялізм був у великій моді, так що всі українські партії називалися соціялістичними, але лише „для форми", наприклад — соціял-федералісти, соціял-самостійники і т. д. Проте, більшість членів не лише цих партій, але й українських соціялістів-революціонерів та соціял-демократів не мали поняття про соціялізм і були наскрізь націоналістичних переконань.

На з'їзді була й невеличка фракція українських самостійників. Їхні гасла: цілковитий зрив з Москвою, самостійна та незалежна Україна справили захоплююче враження на майже всіх делеґатів. А ще більше переконливими стали гасла самостійників, коли наспіла вістка про повстання в Москві большевиків проти московського Тимчасового Уряду і після того, як українські частини київської залоги стали маніфестаційно зголошуватися зі зброєю, оркестрами, національними прапорами до з'їзду з вимогою проголошення самостійної України. Вони прирікали боронити всіма силами інтереси України і виконувати всі постанови військового з'їзду, а в потребі — виступити зі зброєю в руках на захист свого Уряду.

Після цього з'їзд рішуче став вимагати від Генерального Секретаріяту Центральної Ради проголошення Української Республіки, — і лише тоді Центральна Рада на своїй сесії, яка саме під цей час відбувалася і на якій було багато учасників військового з'їзду, проголосила Універсал про Українську Народню Республіку. Серед учасників з'їзду запанувала величезна радість і загриміло гучне „Слава Україні! Слава Українському Урядові — Центральній Раді!" Після того з грудей делеґатів з'їзду по-

С. Осінський

УКРАЇНА НА СВІТОВО-ПОЛІТИЧНІЙ ШАХІВНИЦІ

(Продовження)

Витворюється тепер така світово-політична ситуація, що суперпотуги (ЗСА, СССР і червоний Китай), озброюючися і йдучи на детант та відмовляючися від підтримки визвольної боротьби поневолених народів, чекають на революційні зриви всередині імперії, що вивело б світ з сліпого кута ядерного збroєння і популяційної кризи. Суперпотуги взаємно шантажовані, бо котра б не почала війни, побоюється інтервенції третьої у свою некористь. Наприклад, у випадку нападу СССР на Китай інтервеніювали б ЗСА і НАТО проти СССР. Постава СССР у часі уссурійського конфлікту загострилася, коли німці пішли на договорення з Москвою, але ґро військ Москва не перекинула на китайські кордони. Це має свою окрему вимову. У випадку революційного зриву в СССР змінилася б ситуація у світі. Виходить, що ключ зміни світово-політичної ситуації, ребус сік стантібус, лежить у поневолених народів. Новий тип ведення війни. Нам здається, що наближається нова московська „смута", історичне для Московії явище, коли політика російського проводу з різних причин цілком збанкрутує. Смута скріпить об'єктивні умови для національно-визвольних зривів. Це — характеристичне явище, що фермент серед росіян творять політичні малороси і жиди, духово чужі російській ментальності (Тарзіс, Григоренко, Пастернак, Амальрік), підготовляючи російську смуту.

СССР має під зброєю 150 дивізій, з чого 36 дивізій мають українську більшість або значну кількість українців. Більшість їх стоїть на Далекому Сході, а меншість на території Східньої Німеччини. Невідомо, чи і скільки є українців в т.зв. ракетних військах (240,000 бійців). На 26 дивізій, що стоять постоєм на Україні, у принаймні 20 дивізіях переважає московський склад старшин і бійців. Це складне для України явище. Звідси важливість концепції АБН, бо якою не була б діяспора не-москалів по СССР — пропорції москалів до немоскалів не змінити, як не змінити єдности інтересів поневолених у сателітних країнах народів з тими в СССР. Враховуючи найгіршу ситуацію, що сателітні армії типу польської можуть кинутися на ЗУЗ, не можемо виключити, що німецькі армії відбиратимуть „зємі одзискане". А українці в окупаційній армії у східній зоні Німеччини,

нісся національний гимн. З'їзд одноголосно ухвалив перервати наради і з його учасників зорганізувати бойову силу, яка стала б в обороні Центральної Ради проти тих частин київської залоги, що підтримували московський Тимчасовий Уряд. На чолі їх стояв начальник Київської військової округи, полк. Оберучев, а складались вони здебільша з російських елементів.

На запит президії з'їзду, хто бажає вступити в бойову українську організацію, зголосилися майже всі делеґати. Цю бойову організацію, що нараховувала понад дві тисячі вояків, названо Першим українським революційним полком. Комендантом цього полку вибрано полк. Капкана. Полк був поділений на курені, а комендантами куренів вибрано бойових, національно свідомих старшин. Курінна старшина поділила своїх людей на чоти і рої. Рядовики складалися зі старшин і звичайних вояків, так що в одних шерегах стояли полковники, молодші старшини, військові урядовці, козаки, моряки, військові лікарі і ін. Тут не ділилися на численні фракції, як на з'їзді, бо в усіх була одна мета, одно бажання — боронити Україну.

Після закінчення всяких формальностей щодо організації полку та одержання зброї, полк рушив, співаючи патріотичні пісні, до Педагогічного музею, де урядувала Українська Центральна Рада.

Був лагідний і теплий вечір. Київське громадянство масами повиходило на хідники і ентузіястично вітало Перший український революційний полк. Злітали вгору капелюхи та гриміло гучне: „Нехай живе Самостійна Україна! Нехай живе Українська Національна Ґвардія!" У відповідь на це вояки ще чіткіше вибивали кроки, відповідаючи окликами „Слава Україні!" та співаючи „Ми поляжем, щоб славу і волю і честь, Рідний Краю, здобути тобі!"

(„Голос Правосл. Братства")

маючи тактичну атомову зброю, не обов'язково віддадуть її німцям, але створять антиросійський фронт, чим зміцнять становище повстанців в Україні, прориваючися туди. Факт приявности українців у своєму ґро в совєтській армії на далекосхідніх китайсько-совєтських кордонах може відкрити — за певних умов — евентуальний китайський фронт проти Росії і дати Японії можливість забрати загарбані від неї землі. Отже, у ситуації моментальної нереальности війни поміж Заходом і СССР, як і СССР та Китаєм, як шанси для революційного зриву, може створитися ситуація адекватна до сучасної доби повстанчих воєн: внутрішні національно-революційні зрушення, спільно з російською смутою, можуть створити нагоду для зовнішнього наступу на СССР.

Американська мультиполярна концепція балянсу може бути примушена врахувати ще один чинник мультиполяритету — динамічний чинник — поневолені нації, і хвиля світобурних змін зрушиться зі силою нестримної стихії, що її контролювати ніхто не буде вже в силі.

Наслідків Людендорфового пляну з доставою Леніна і Ко до Петрограду ніхто не передбачав, як не передбачав наслідків підтримки большевизму, що стояв над проваллям. В хаосі зривів і революцій нові Чупринки, Петрови та Маннергайми фактором збройної сили революційних армій повторять в широкому засягу не тільки 1918-1942-1953, але й 1848 рік. Ми захищаємо думку: від термоядерної зброї гомункулюсів іде світ до озброєних „примітивних" повстанчих революційних армій посталих уярмлених народів. Тому, нам здається, не війна потуг буде початком визвольної війни, але якийсь імовірно інцидент, що укриватиме в собі елемент згущених інтересів протиставних потуг, чи національної зриви, які висунуть протиставні інтереси потуг і їх втручання у розвиток подій. Немає ніяких даних для твердження, що сучасний стан у світі це стабільний стан. Вогнища спалахують, їх гасять, але світ є в динамічному, а не в статичному стані. Ніяких даних на тривалий мир немає. Мир, що спирається на взаємовідстрашування потуг — ніякий мир, коли сотні мільйонів людей і десятки націй стоять в оборонній війні різними формами проти ґеноциду й терору. Світові пожежники і поліцаї миру не врятують, доки не запанує інтеґральна свобода й незалежність націй у світі.

Скріплений спільний протиросійський фронт

Покращання взаємин поміж певними жидівськими елементами й українцями в СССР на базі взаємовизнання прав на власні національні держави — України й Ізраїлю — і таким чином скріплення протиросійського фронту — додатнє явище, хоча існує суттєва різниця поміж прагненням жидів в СССР і прагненням українців: поміж правом на еміґрацію і культурно-політичною автономією та державою. Проте, для жидів немає тривалішої ґарантії їх обмежених прав в країнах перебування на Сході Европи і ґарантією існування Ізраїлю, як розвал російської імперії і відновлення над Чорним морем УССД.

ОУН протиставляється всякій дискримінації націй, у тому числі расизмові, старшобратству, антисемітизмові, теорії будь-якого герренфольку, всякого роду націонал-соціялізмам і тоталітаризмам.

ОУН змагає за порозуміння з польським народом на засаді визнання етнографічних кордонів поміж обома народами і респектування держави кожного з них та спільного фронту проти спільних ворогів незалежности обох народів.

ОУН бореться проти російської імперії, а не проти держави російського народу на його етнографічній землі. ОУН не виключає зі спільного фронту проти російського імперіялізму й комунізму ті російські сили, якщо такі існують чи з'являться, які будуть боротися за російську національну державу в етнографічних кордонах, а проти імперії і старшобратства, за національні незалежні держави поневолених російським імперіялізмом народів.

Аналізуючи комплекс суперпотуг, треба завжди пам'ятати, що процеси розвитку світу йдуть від імперій до національних держав. Великодержави, заплутавшися у вузлах імперіяльних власних інтересів і національних інтересів „малих" народів, програють баталії, не розуміючи причини прогри.

Обороняючи концепції поділеної нації, а не ідеї соборництва, ЗСА програли у В'єтнамі, притримуючися концепції двоподілу світу ялтинсь-

(Продовження на стор. 13-ій)

У 25-РІЧЧЯ 15-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ В АМСТЕРДАМІ

4-го жовтня 15-ий Відділ ООЧСУ в Амстердамі, Н. Й., відзначив своє 25-річчя. В залі Українського Дому зібралися члени, делеґати й гості з сусідніх місцевостей. Голова Відділу ,інж. М. Свідерський, відкрив бенкет, місцевий парох, о. В. Сютик, ЧСВВ, провів молитву й поблагословив трапезу. В короткому привітальному слові він підніс заслуги Відділу і закликав до тісної співпраці з церковною громадою. Відтак голова передав провід бенкету п. В. К., що згадав померлих членів: В. Сірика, Є. Бартошика, П. Чучмана і Р. Грицака. Постанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшановано їхню пам'ять. Потім господар бенкету представив делеґата від Гол. Управи ООЧСУ п. А. Лозинського, що склав привіт від Головної Управи і виголосив промову про завдання ООЧСУ, підкреслюючи успішну працю Відділу в Амстердамі.

Секретар Відділу, п. О. Пащак, склав звіт з діяльности за 25 років. Заснували його на зборах 21 травня 1950 р. Першим головою був проф. Б. Губка, членів було 89. Відділ, спільно з УККА й СУМА, вів успішну працю на внутрішньому й зовнішньому відтинках. Ведено українську радіопрограму від 1951 до 1957 р., створено український відділ у міській бібліотеці, заложено хор, театральний гурток і спортову дружину. Другим головою Відділу був сл. п. Є. Бартошик, третім — сл. п. В. Сірик, далі — В. К., а від 1960 інж. М. Свідерський. В Амстердамі існує Відділ Об'єднання Жінок ОЧСУ під проводом п. Стефанії Наугольник.

Спільно з усіми нашими організаціями Відділ ООЧСУ побудував Український Дім з просторою залею. За 25 років зібрав і призначив на національні цілі понад 22.000 дол., з того на Визвольний Фонд — 10.750 дол., писанку для ГУ ООЧСУ — 2.540 дол., членські внески — 1.832 дол., пресфонд „Вісника" й літературу — 1.570 дол., передплату „АБН-Кореспонденц" і збірки — 1.511 дол., збірки на УПА — 1.280 дол., фонд „Церква в потребі" — 829 дол., УНФ УККА — 723 дол., бібліотеку — 437 дол., на українську радіопрограму — 246 дол., на Фонд Оборони України — 500 дол. та ін.

Відбулося 187 зборів і ширших сходин, 50 засідань Управи, 27 політичних імпрез. Відділ разом з ОЖ ОЧСУ, УККА й СУМА уладжував щороку національні свята й роковини: Листопадові, Січневі, Шевченкові, Героїв, УПА, Ст. Бандери, ген. Т. Чупринки, брав участь у демонстраціях в обороні В. Мороза, вислав делеґацію на посвячення пам'ятника Д. Донцова, на здвиги на Сумівську Оселю, до Ню Йорку й Вашінґтону.

Усні привіти зложили: п. Мигодаль від ООЧСУ і СУМА і Оля Павлів від ОЖ в Сиракюзах, П. Чавс від ООЧСУ і СУМА з Рочестеру, мґр О. Ліщинський від ООЧСУ й СУМА з Ютики, Д. Кушнір — голова Окр. Ради СУА півд. Округи Нюйоркського стейту, О. Макаровський від УГКлюбу в Амстердамі, В. Перець, голова Церковног Комітету, І. Дурбак від Об'єднання українських ветеранів Олбанської округи та Відділу Т-ва за патріярхальний устрій УКЦ у Трою, та ін. Письмові привіти прислали: проф. Б. Губка, Відділи ООЧСУ в Йонкерсі, Боффало і ін. Прибули делеґати Відділів УККА і СУА у Вотервліті й Коговсу, делеґат УНС — сен. В. Труфин, делеґати „Провидіння", УНПомочі, від сестрицтва В. Варшона.

Голова Відділу, інж. М. Свідерський, подякував усім, о. В. Сютик, ЧСВВ, провів молитву. Піснею „Не пора" закінчено бенкет.

Потім відбулася забава з танцями при звуках місцевої оркестри „Континенталь" під керівництвом В. Кривулича, мол.

І. Дурбак

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ В ЙОНКЕРСІ

Заходами Організацій Визвольного Фронту 17 серпня ц. р. в місцевому парку Андермаєр при Півн. Бродвеї в Йонкерсі влаштовано Український День.

Програму відкрив молитвою парох місцевої церкви св. Михаїла о. Федіш. Членкиня ОЖ ОЧСУ Зеня Будзяк відспівала американський гимн. Український гимн відспівали хором усі присутні.

Керував програмою молодий активіст місцевого Осередку СУМА Мирослав Футала. Він представив присутнім американських гостей: посадника міста Йонкерсу Анбеля Мартінелі, стейтового сенатора Дж. Фечина, стейтового суддю та кількох канцелменів від міської Управи. Посадник А. Мартінелі в короткій промові висловив свою повагу і симпатію до українського народу, своє зрозуміння його боротьби і надію, що буде він вільним.

Координаторка місцевого Осередку СУМА, Наталка Невмержицька виголосила англійською мовою доповідь присвячену історії української еміґрації в ЗСА, утворенню і відновленню наших організацій і боротьбі цих організацій за право людини, які зневажається в СССР. Вона звернулася до провідних американців із закликом допомогти нам у цій боротьбі.

Далі відбулися мистецькі виступи членів Осередку СУМА, а також запрошених бандуристок-сестер Віри і Олени Шумилович.

Ансамбль сумівців, під керівництвом В. Уздейчука і О. Русинка, виконав кілька українських народніх танців.

Грала молодеча оркестра „Оксана" під орудою В. Лотоцького.

На закінчення старша виховниця СУМА М. Кіцюк з'ясувала гостям-чужинцям значення Українського Дня, як показу здобутків української народньої культури. Присутні мали нагоду оглянути виставку народнього мистецтва, яку зорганізували членкині Відділу ОЖ ОЧСУ М. Кульчицька, М. Руденко та ін. Дві великі ляльки в українських

Михайло Кушнір

СЛОВО ДО МОЛОДОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЮДИНИ

Ми мешкаємо в країні, в якій можна зустрітися з перевагою поглядів на тему освіти, вповні відмінних від погляду, що переважав перед війною на західньо-українських землях, а до 20-их років на всій українській території. В Україні освіта була мірою суспільного становища; людина, що скінчила університет, належала до горішньої суспільної верстви. Існував в Україні певного роду міт матури чи університетського диплома: цей диплом був немов нобілітацією в давніх часах, чимсь, що визначало шляхтича. Натомість в Америці, нормально, університетські й середні студії є тільки шляхом до здобуття джерела заробітку, є „трейнінґом", що вишколює для високо виспеціялізованого ремесла, яке дає добрі заробітки.

Обидва підходи до проблеми освіти помилкові, але з обох них вже радше український підхід був правильніший. Будь-що-будь, в ньому було хоч дещо некорисливости; коли вже не в устосунковані до остаточної цілі освіти, то принаймні до її складових частин. Український матурист не питався, навіщо змушують його вчити історію чи читати Платона, Ціцерона або „Слово про Ігорів похід"; попросту вважав, що освічена людина повинна ці речі знати. Натомість пересічний американський „матурист" відразу питається: Для чого буде мені це потрібне? Що буду мати з цього?

Очевидно, освіта-виховання не засновується на тому, щоб опанувати якусь умілість, що буде потрібна в практичному застосуванні. Не засновується також на вписанні до касти шанованих, гідних подиву й упривілейованих людей. Істота освіти виявлена виразно в її українській назві: освічена людина — це є людина, ум якої освітила мудрість, ум якої одержав новий образ, новий кшталт.

Освічена людина — це людина, в душі й умі якої засіяно зерно мудрости. А мудрість — це не є річ, яку можна було б виміряти практичними вислідами. Мудрість — це певна глибина, певна ширина овидів. Це теж дріжджі, що ферментують, побуджують до творчости, до самостійного спостерігання світу, до незалежности й ретельности в осудах і оцінках. Мудра людина може, очевидно, принести собі й іншим безпосередньо практичну користь, але це аж ніяк не є правилом. Дуже часто її мудрість приносить практичні висліди за сто років. Або приносить практичні висліди посереднім способом, цілком некорисливим впливом, деколи ненамірeним, але випадковим або навіть неусвідомленим, але успішним і глибоким впливом на спосіб мислення і поступування інших людей.

Мудра людина буває деколи багатою і впливовою, але це ніяк не є загальним явищем. Деколи вона ходить у діравих чоботах, деколи вмирає у захисті для старців. Освіта і мудрість, багатство і суспільна позиція — це речі, які можуть, але не мусять іти вкупі. В початках середніх віків наймудрішими були ченці. Це вони зберегли в бурхливих часах доробок европейської цивілізації. А все ж таки це були люди вбогі, що ходили босоніж і в поті чола здобували свій хліб насущний. Вони не мали зі своєї мудрости матеріяльної користи, не належали до горішньої і впливової суспільної верстви, до тієї верстви королів, баронів і лицарів, які деколи були анальфабетами. Св. Павло репрезентував найвищі вершки освіти своєї епохи, зарівно грецької, з філософськими основами, як і жидівської, спертої на Святе Письмо, однак він заробляв на прожиток як ремісник, шиючи шатра. Відомий новітній філософжид Спіноза був шліфувальником діямантів. Не обов'язково великий філософ мусить бути професором університету, необов'язково політичний мислитель мусить бути членом уряду чи амбасадором.

В давніх часах університет служив передусім освіті. Це значить засіванню зерна мудрости

строях були атракцією виставки, з них охоче робила знімки чужинецька публіка. Виставка складалася з образів, кераміки, килимів тощо.

Жваво працювала кухня національних українських страв.

Український День в Йонкерсі випав вдало, не зважаючи на хмарну погоду, що загрожувала дощем.

О. Женецька

в умах студентів. Але він пройшов в останніх поколіннях велику еволюцію: став у значній мірі школою, що підготовляє високоспеціялізованих ремісників. Це спричиняється до того, що в розумінні загалу дещо затерлося поняття про те, що таке є освіта. Але це не змінює факту, що освіта є по-старому тим, чим була. І що світ по-старому потребує освічених людей. Потребує навіть більше, ніж раніше. Бо живемо в епосі, в якій ціла будова світу й цивілізації трясеться в основах, і, щоб крізь цю буремну епоху щасливо перевести людство, треба дуже багато мудрости.

Світ має незвичайно багато ремісників, але незвичайно мало мудреців. Нещастям нашої епохи є перевага спеціялістів. Маємо в світі тисячі людей, які вміють зробити якусь частину атомової бомби, маємо чимало людей, які вміють сконструювати цілу бомбу, але нам найбільше бракує людей, які знали б, як мудро уживати атомової енергії з користю, а не зі шкодою для людства, і як людство вести, щоб воно уникнуло катастрофи в зв'язку з відкриттям атомової енергії. В медицині, і не тільки в медицині, маємо чимраз більше спеціялістів, що вміють лікувати палець на нозі, але не вміють лікувати — людини.

А втім, не думаймо, що світ може обійтися без справді освічених людей. Вони відіграють більшу ролю, ніж це загалові видається. Пам'ятаймо про те, що в основах навіть такого примітивного і назадницького явища, яким є совєтська система, лежить — філософія. Правильна чи помилкова, мудра чи дурна, але філософія. Дисципліна, що служить не практичним цілям, а абстрактному мисленню. Хто не знає, чим є доктрина марксизму-ленінізму в комуністичному світі, той не знає, що таке комунізм. Очевидно, тим більшу ролю відіграє освіта — на Заході.

Англія, наприклад, є суспільством із чітко аристократичним устроєм. Навіть у Робітничій партії головну ролю відіграють сини лордів, а сини давніх робітничих діячів, коли визначаться, входять до панівної еліти й самі стають або стануть лордами. Хоча більшість молодих людей вивчає практичні предмети, не вибирає „до матури" предмети, з яких „нічого не буде мати", не думаймо, що такими є всі англійці! Існує в Англії численна, навіть дуже численна кляса людей, що добре знають латину (не кажучи вже про французьку мову), що в оригіналі читають Одіссею й Арістотеля для приємности, що розчитуються в філософській, теологічній, історичній літературі, що насолоджуються поезією і не відчувають потреби телевізії. А також Америка має численну інтелектуальну еліту, куди впливовішу, ніж широкий загал думає.

Україна потребує багатьох ремісників. Але потребує також людей насправді освічених.

Молода людино! Коли маєш в собі нахил до шукання справжньої освіти, коли маєш іскру замилування до знання, як знання, а не як засобу для осягнення практичних цілей, не гаси в собі цієї іскри. Сучасний устрій середнього й високого шкільництва в Україні під московсько-совєтською окупацією спричиняється до того, що Україна дошкульно відчуває брак людей із ширшою освітою. Сьогодні не можна навіть говорити про ширшу й основну освіту, особливо в деяких ділянках: Україна може вишколити кадри добрих інженерів, але не має добрих гуманістів: істориків, філософів, теологів, навіть філологів. Браки теперішньої системи студій в Україні повинна б доповнити еміґрація, але погоня за практичними цілями серед української молоді на еміґрації спричиняється до того, що, як справи стоять сьогодні, ніщо не вказує на те, що еміґрація це завдання виконає.

Молода людино! Поперше пам'ятай про те, що хоча інженерів потрібно сьогодні в Америці тисячі, а філософів, філологів чи істориків тільки десятки, однак гуманісти теж потрібні і теж з голоду не гинуть. Коли маєш здібності до гуманістичних наук, не марнуй їх. Бо вихсвання гуманістів є для України незвичайно важливою і потрібною річчю.

А подруге, також, коли хтось вибрав собі практичну професію, то це зовсім не значить, що він має зрезиґнувати з загальної освіти. Спіноза міг бути філософом, шліфуючи діяманти. Тим легше можна бути філософом, будучи інженером, це значить маючи міцну підбудову математичного знання і солідну дисципліну мислення.

Україні й світові потрібні не тільки мудреці. Потрібна теж широка й численна верства освічених людей, що живуть практичним жит-

тям. Також і до практичних професій треба вносити багато мудрости і ширший погляд на світ, коли не хочемо бути тільки ремісником. А не може бути й мови про розумну й зрівноважену публічну опінію, — яка в теперішніх часах парляментаризму й демократії відіграє таку велику ролю в збірному житті, — без існування в суспільстві численної верстви людей, які думають власною головою, які не піддаються пропаґандивній дресурі бездушної преси, отже людей очитаних, які розуміють світ. Можна, будучи шліфувальником діямантів, бути філософом. Але можна також, будучи інженером, бути дурнем. Коли хочеш бути тільки ремісником, можеш ним бути, будучи інженером чи дентистом, як будучи годинникарем чи шевцем. Але коли не хочеш бути тільки ремісником — мусиш мати загальну освіту.

Що таке загальна освіта? — Це поширення овидів. Чому, наприклад, вивчаємо в школі історію? І потім читаємо для приємности історичні твори? Тому, що історія помножує наш особистий досвід на досвід поколінь, які померли, на досвід сторіч і тисячоліть. Одним із найпотужніших джерел мудрости є досвід. Але досвід однієї людини обмежується кількадесятьма роками. А історія дозволяє нам зазнайомитися з досвідом, який людство нагромадило в собі протягом свого існування.

Чому вивчаємо латину? Тому, що, поперше, знання старої мови поширює нашу здібність розуміти механізм дії одного з наймогутніших знарядів людської думки, яким є мова. А, подруге, латина дає нам ключ до студіювання історії трьох тисяч літ західньої цивілізації, ключ до католицької теології, до середньовічної філософії, до римського права, до античної поезії, до мудрости Марка Аврелія, до чесноти Ціцерона, до буйного життя Плявта і до святости св. Авґустина. Европеєць, який знає латину, здає справу з того, що европейське право не починається від Наполеона, що европейські політичні інституції не починаються від британського парляменту, що Европа має за собою 3.000 років мудрости й досвіду.

Чому вивчаємо філософію? Тому, що вона вводить лад у наше мислення.

Навіть будучи інженером чи дентистом — не легковаж латини, ані української та всесвітньої історії, ані лектури св. Августина. Тоями з Аквіну, Сковороди, Данте, Шекспіра і Шевченка. Це придасться тобі навіть у твоїй власній кар'єрі. Будеш мудрішою людиною, а, будучи мудрішою, будеш автоматично мати перевагу над іншими, що не вміють і носа виставити поза своє ремесло. Бо, щоб бути директором у фабриці, не вистачить бути ремісником. Треба мати незвичайно багато здорового розсудку, а здоровий розсудок чи ж не є він відблиском мудрости?

„ТАЙМ" ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Один з найпопулярніших американських тижневиків „Тайм" у виданні з 13 жовтня ц. р. вмістив статтю, у якій докоряє західнім країнам, що вони протестують проти репресій в Еспанії, а не цікавляться долею українського народу і українських політв'язнів в СССР.

„В східньоевропейських країнах навіть сьогодні — читаємо в „Таймі", — „переводять політичні екзекуції, майже ніколи не повідомляючи про них, і в той самий час за найбільш мирні форми ідеологічної, релігійної та національної опозиції карають довгими термінами ув'язнення в концтаборах суворого режиму. Найбільш яскравий приклад — це переслідування українських націоналістів у Совєтському Союзі".

За те, що українці вимагають „ширшого вживання української мови в школах та культурної автономії для їхнього 48.5 мільйонового народу", сотні їх протягом останнього десятиріччя засуджено на довгі терміни в концтаборах або запроторено до тюремних закладів для умовохворих. Проте, імена таких осіб як Валентин Мороз, Леонід Плющ, Іван Світличний, Ігор і Ірина Калинці та імена інших українських політичних в'язнів мало відомі на Заході".

ПАРТНЕР, З ЯКИМ КВАПИТИСЯ НЕБЕЗПЕЧНО

У своїй статті, надрукованій в „Ню Йорк Таймзі" 22 жовтня, автор відомої книжки „Чи доживе СССР до 1984 року?", що кілька разів відбував тюремні кари і заслання, Андрей Амальрік, перестерігає Америку від поспішности в політиці відпруження у відносинах з СССР. „Совєтський Союз, — пише він, — партнер, з яким квапитися небезпечно". ЗСА, твердить Амальрік, хочуть стабілізувати існуюче положення договорами і взаємними зобов'язаннями, щоб таким чином позбавити Москву можливости порушити „мирне співіснування", а Москва намагається вийти з ізоляції, щоб мати змогу маніпулювати західніми державами поодинці. В цьому напрямі вона вже має успіхи. Крім того, на думку Амальріка, Москва хоче забезпечити своє запілля на випадок війни з Китаєм і поліпшити свою економіку, що є наслідком її ізольованости. Є ще й „інші не зовсім виразні тенденції, які спонукують обидві сторони до детанту".

ЩЕ ОДНА НАЦІОНАЛЬНА ДИСКРИМІНАЦІЯ

Ми вже інформували про те, що з українського боку на свідків у Міжнародньому „Сахаров Гірінґ" у Копенгаґені поруч росіян і жидів були запрошені мґр Слава Стецько і д-р А. Зварун. Нам відомо, що С. Стецько на прохання Комітету в Данії виготовила відповідний еляборат про національне переслідування України й інших поневолених Росією народів. Вона обґрунтувала тезу про те, що немає здійснення прав людини у поневоленої нації, що немає здійснення людських прав без здійснення національних прав. Без Української Самостійної Соборної Держави не існує справді людських прав для українця!

Нам стало відомо, що д-р А. Зварун у своїх тезах обґрунтував стан культурного процесу в Україні, переслідувань тощо. Все це на вимогу Комітету своєчасно вислано до Копенгаґену. Але ... перекладачі та російські дисиденти, як подав Комітет в наведеному нижче листі до С. Стецько, загрозили ... зірвати свідчення, якщо виступатиме, як свідок представниця українських самостійників і Антибольшевицького Блоку Народів.

Чи не є це яскравий приклад національної дискримінації? Чи не є це приклад імперіяльної природи росіян? Чи не маємо ми права твердити, що російські дисиденти, з яких ні один насправді відверто і щиро не заявився за самостійність України — це не більше, як зміна імперської варти? Також виключено із списку свідків білоруського єпископа.

ЛИСТ ВІД ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА МІЖНАРОДНЬОГО „САХАРОВ-ГІРІНҐ"

Копенгаґен, 6 жовтня 1975 р.

Вельмишановна пані Стецько!

Тому, що ми знаємо Вас, як дуже інтеліґентну жінку, яку ми дуже подивляємо, ми рішилися сказати Вам правду про нашу сучасну ситуацію, до якої ми не можемо знайти ніякої розв'язки.

Нашому Комітетові загрожує бойкот з обох боків, тобто збоку свідків — але особливо збоку перекладачів, а Ваше ім'я тепер включене в списку свідків. Це означає, що ми стали в обличчі факту, що свідчення безсумнівно провалиться, поскільки всі наші зарядження вже пороблені.

Тому ми надіємося, що Ви зрозумієте, що ми, на превеликий жаль, мусимо Вас поінформувати, що мусимо відтягнути нашу обіцянку відносно Вашого виступу, як свідка на „Гірінґ".

Ми хочемо підкреслити, що коли йдеться про нас всіх особисто тут, ми вважаємо, що це є дуже несправедливо, але Ви напевно зрозумієте нашу ситуацію.

Ми всі тут дуже подивляємо працю, яку Ви робите, але наше рішення — хоч як неприємне — на жаль, також неуникненне.

Ми щиро сподіваємося, що це не зруйнує гарних взаємин, що їх втримуємо з Вашою організацією і тому, що можливо, коли буде інший „Гірінґ", котрий займеться народами, окупованими в СССР, ми маємо надію з Вами співпрацювати.

З висловами щирого жалю вітаємо Вас з пошаною

Ейвінд Фельдстед Андерсен, Віцепрезидент Міжнароднього „Сахаров-Гірінґ".

(За „Ш. П.")

НАШІ ВИДАННЯ

Велику ролю в нашій діяльності відіграє наша преса й видання — їх потрібно мати й читати кожному нашому членові. Маємо на увазі в першу чергу наші центральні видання: „Шлях Перемоги", „Визвольний шлях", а англійською мовою — "Ukrainian Review", "ABN Correspondence" та книжки, журнали й брошури, які видає Визвольний Фронт. Очевидно, теж місцеві, територіяльні газети і видання виконують дуже важливе завдання на відтинку інформації, вслід за цим і координаційної діяльности. Тому рекомендуємо всім ОУВФ і всьому нашому членству бути передплатниками наших газет і журналів та набувати й прочитувати всі наші видання — центральні, а на місцях ще й територіяльні. Вони необхідні всім нам не лише для інформації, взаємоінформації і координації діяльности нашого Фронту, але дуже потрібні в кожній праці всіх ОУВФ на місцях, а видання англійською та іншими мовами конечні для нашої праці серед чужих народів. (Згадати б ще франкомовний двомісячник "L'Est Europeen", що виходить у Парижі, або еспанськомовний журнал "Resistencia y Liberacion" у Буенос-Айресі та ін.).

Відомо нам, що справа передплати наших газет і журналів та набування наших книжок, брошур і інших видань, не поставлена на місцях так, як це потрібно і як ми спроможні поставити.

Звертаємося до всіх Управ ОУВФ і через Вас до всього членства — звернути увагу на цю важливу справу і поправити теперішній стан. Ми спроможні це зробити!

Пам'ятаймо, що всі наші видання виконують великі завдання для української визвольної справи.

ВСІ НАШІ СИЛИ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ!

Президія Світового Українського Визвольного Фронту

Волод. Савчак

ФРАГМЕНТАЦІЯ КОМУНІЗМУ І РІСТ НАЦІОНАЛІЗМІВ У СВІТІ

В сучасну добу туманного детанту, коли дві „суперпотуги" — ЗСА і СССР намагаються зберегти у світі систему державних бльоків і давно віджилу „рівновагу сил" поміж трикутником Вашинґтон-Пекін-Москва, в міжнародньому житті чимраз більше зарисовується зовсім відмінна концепція укладу сил, побудована на засадах „деколонізації" і повної суверенности та рівноправности всіх держав і народів, великих чи малих. Навіть зовсім малі народи не сприймають диктату надпотуг, а бездержавні досі народи прагнуть до власної державности, загострюючи боротьбу проти держав-поневолювачів.

Відколонізування позакомуністичного світу в основному завершене, доказом чого є кількість держав-членів ОН, яка в останньому чвертьстолітті майже потроїлась (з 50 приявних при заснуванні до 142). Великі держави уже мусять враховувати інтереси й бажання менших держав і з ними переговорювати як рівний з рівним (напр., у справі ізраїльсько-арабського замирення на Близькому Сході), а в ОН трапляються вже випадки, коли менші держави переголосовують резолюції, яким більші держави виразно спротивляються (найновіший приклад — резолюція з 17-го жовтня ц. р. з осудом сіонізму, як своєрідної форми расизму).

В основі тих парадоксів сучасної міжнародньої політики лежать чимраз сильніші струмені націоналізмів. Парафразуючи відомий вислів Маркса, мовляв, „привид комунізму бродить по Європі", можна сміливо твердити, що тепер „привид націоналізму бродить по цілому світі". В американському квартальнику „Форейн Аффейрс", що появляється вже 53 роки, чимраз частіше друкуються статті з аналізами істоти націоналізму і зростаючого його значення, а солідних наукових праць на цю тему є вже кілька десятків.

Тільки в комуністичному світі тьми і неволі ідея націоналізму, спотворена таким безглуздим додатком як „буржуазний", „виклята" і проголошена „найлютішим ворогом" Москви та всіх поневолених нею народів, дармащо російська відміна комунізму — большевизм є власне видозміною шовіністичного націоналізму москвинів і „дядьків отечества чужого" з-поміж нацменів. У боротьбі ідей, яка, не зважаючи на „детант", чимраз більше загострюється, перемагає не комунізм, а власне націоналізм, навіть в державах з комуністичним устроєм, і тому з Кремлю горлають уже не тільки про „антикомунізм", але й про „антисовєтизм", чи пак в зукраїнізованій формі „антирадянщину". Це є очевидним для всіх, хто має очі й розум та обсервує життя, і про це написано вже кілька книжок, з яких одна має дуже вимовний наголовок „Націоналізм — остання стадія комунізму" [1]).

„Три обличчя марксизму"

Англійський переклад книги (370 сторінок тексту) під таким наголовком[2]) появився в ЗСА минулого року. Автором її є один із найкращих знавців марксизму-комунізму, проф. Вольфґанґ Леонгард, головокружна кар'єра якого заслуговує на увагу. Народжений 1921 року у Відні, переїхав 1935 р. зі своєю матір'ю до Совєтського Союзу, де м. і. навчався в школі Комінтерну, яка підготовляла закордонних комуністів на слуг Москви. У травні 1945 р. переїхав з Ульбрихтом до Берліну, де спершу працював в ЦК німецької компартії, а від 1947 до 1949 р. вчив у високій партійній школі ім. Карла Маркса; 1949 р. втік до Югославії, звідки 1950 року переїхав до Західньої Німеччини. Як спеціяліст теорії та історії комунізму став професором престижевого університету в Єйлі і написав дві книжки п. н. „Дитина революції" та „Кремль після Сталіна".

У згаданій вище книжці цей загальновизнаний знавець стверджує, що ідеологія чи суспільно-політична доктрина марксизму вже тепер розколена на три взаємноворожі „ідеології", — совєтизм, маоїзм і „гуманний марксизм", що, на думку автора, народився в Югославії, а 20 років пізніше пролунав у Чехо-Словаччині під виглядом „празької весни", заду-

(Продовж. на стор. 15-ій)

(Продовження зі стор. 6-ої)

кого типу. Тому спільний фронт України й інших поневолених націй з Туреччиною, Фінляндією, Іраном чи Японією у майбутньому може мати більше значення, як розрахунок на підтримку ЗСА, які можуть бути поставлені перед доконані факти і в умовах суперзброєння анахронічною зброєю не будуть спроможні нічого виекзекувати, як це унаявнилося у ситуації В'єтнаму, коли і де ЗСА програли мілітарно тому, що програли політично поставу справи. Це саме виявляється з нафтодоляровими шейхами, супроти яких ЗСА — безсильні. Союз з Туреччиною може бути важливіший для нас, як приязнь ЗСА. Малі стають великими, а великі ... малими. Війна комах за певних умов має більше шансів на перемогу, ніж війна слонів. ЗСА і СССР (хай цього речником буде і Сахаров) ідуть по лінії конверґенції систем потуг, але призабули, що СССР це імперія, яка тримає насильством народи й людей, отже яка конверґенція і чого? Тиранії зі свободою, безправ'я з правосуддям, колгоспу з приватною власністю, державного капіталізму з ліберальним, демократії з тоталітаризмом, однонаціональних держав з багатонаціональними тюрмами народів, релігії з безбожництвом — „конверґенція" уявляється нам облудою і нонсенсом.

Тому „включатися" нам у процес політики т. зв. конверґенції означало б не розуміти суті розвиткових процесів у світі, які йдуть і йтимуть по лінії абсолютної конфронтації правди з неправдою, справедливости з кривдою, національної незалежности з імперіяльним рабством, Бога з дияволом, а не зливання добра зі злом. У цей процес конверґенції включився й сучасний Ватикан Павла VI, наближаючи Церкву Христа до „церкви" диявола, реформуючи її під стиль і зміст конверґенції, зриваючи з традиціями, лякаючися мучеників за віру, а компромісами зі злом прагнучи зберегти Церкву, абсолютного захисника правди, від мучеництва за неї. Пристосуванський до зла реформізм позбавив західню Церкву мучеників, яких Ватикан прагне уникнути, зійшовши на землю і прагнучи, слідом за комунізмом, створити людині матеріяльний „рай" на землі чи — хай буде вже — сяке-таке веґетування у конверґенції Церкви з воюючим атеїзмом країн більшевизму. Реформована під кутом наближення до комунізму і капіталістичного гедонізму Церква Павла VI не матиме мучеників, яких він свідомо прагне уникнути. А це означає її упадок. Тому не з Заходу прийде її відродження, а з катакомб українського Сходу. Не „реформовані" Церкви дають мучеників, а догматичні і героїчні!

Тому у своїй визвольній боротьбі поневолені нації розраховують не на західнє християнство типу офіційних — сучасної римської англіканської чи різних варіянтів протестантських, а теж православних церков, як на допоміжну силу у боротьбі з російським злом, а на оновлене християнство, яке щойно виростає у світі в опозиції до сучасного проводу офіційних Церков. Офіційні Церкви прагнуть рятувати тіло людини коштом праведности душі! З цим не по дорозі визвольній боротьбі України за новий не лише національно-політичний, але й ідейно-моральний світ ...

Україна Києва, св. Софії, св. Юра і Космача — це Україна інших вартостей, як їх захищають нині Ватикан, Вестмінстер, Царгород, Світова Рада Церков, це Україна вартостей Савонаролі, Джордано Бруно, Гуса, Галілея, Липківського, Борецького, Шептицького, Чарнецького, Сліпого, Величковського ... Єдність релігійної і патріотичної ідеї — це кращий світ завтрішнього дня.

Ватикан і Україна

Рідко траплялося, щоб у загальному міжнародньо-політичному з'ясуванні окремо вилучувано державу — Ватикан. Не як держава він важливий, але як протягом довгих десятиліть бороло і твердиня воюючого теїзму, не лише християнства. За останніх часів Ватикан прийняв за реальний, незмінний факт комуністичну систему і вирішив з нею коляборувати, визнаючи доконані факти насильства над народами, людьми, Церквами, сподіваючися еволюційного злагіднення режиму. З духового й ідейно-морального світового центру Ватикан почав ставати соціяльно-політичним центром, зорієнтованим на соціялістичний лад. Прийнявши, що комунізм у доктрині має вищу мораль, як гедоністичний капіталізм, Ватикан пішов на

„поліпшування" комунізму через пактування з ним. Одночасно злагідненням суворих правил життя Собор пішов назустріч домінуючому культові вигідного життя капіталістичного ладу. Ідеал „раю на землі" у деякому відношенні заторкнув духово-етичну інтерпретацію Церкви, переносячи її у площину практичної політики Ватикану, яка односторонньо почала анґажуватися по лінії поліпшення доктрини і практики комунізму, засуджуючи у першу чергу недомагання західньої системи і обороняючи комуністичних речників тут, а трактуючи поблажливо комуністичних злочинців і злочини.

Ватикан Павла VI, соціяліста з переконань, пішов найдалі на конверґенцію систем, більше: атеїзму і теїзму пактуванням з Москвою. Павло VI засуджував кількакратно націоналізм, а ніколи комунізм, він таврував західній колоніялізм, а ніколи російський, він обороняв явних комуністичних злочинців у вільному світі, прохаючи помилування для них, але ніколи для борців за батьківщину і Христа в Україні чи Литві. Він ще ніколи не згадав Мороза чи о. Романюка, Калинець-Стасів Ірину, матір маленької дитини, але згадав Анджелу Дейвіс, яка спричинилася до убивства суддів! Ця односторонність лежить на лінії орієнтації Павла VI у світовому розмірі на варіянт соціялізму — комунізм. Перейшовши з позиції Кассандри духово-етичних й ідейно-божественних вартостей, яка засуджує лихо в усіх системах, не шукаючи матеріяльного раю на землі по лінії однієї чи другої системи, а в суворому картанні всього несправедливого у світі, **на позицію однієї системи**, Павло VI бачить мучеників лише в системі капіталізму і взагалі західнього світу. Досі не маємо мученика-святого з-поміж мільйонів християн, переслідуваних безбожницьким большевизмом. Нації не існують для Ватикану. Захищаючи монократичний консервативний організаційний порядок в Церкві, щоб уможливити проведення її „проґреснивного" курсу по суті, Павло VI не є приятелем України ані УКЦ, яка стоїть на перешкоді його плянам:

а) фальшивого екуменізму з ІІІ Римом-Заґорськом,

б) домовлювання з комунізмом і російським імперіялізмом, як тривалим чинником,

в) монократичної централізації влади без диференціяції і автономізації Східніх Церков.

Звідси його протиставлення патріярхатові УКЦ, фактичне погодження з заявою Пімена про скасування (антизаконне) Берестейської унії, відсутність оборони підпільної УКЦ і тим більше УАПЦ. Патріярхат УКЦ як нова інституція противний консервативному централістичному курсові Павла VI, потрібному йому для проведення нових суттєвих змістових змін без спротиву. Він не буде створений папою Павлім VI, хіба проголошений без його згоди.

Церква повинна боротися з усяким злом, кривдою, насильством у світі, виходячи із власних принципів і правд. Вона не повинна достосовуватися до слабостей людини, але бути тим, що вимагає, і є сумлінням кожної людини, її найкращих якостей. Вона—це передусім якість, приклад орієнтир, що апелює до божественного і за здійснювання його прикладом у живому житті, змагає за максимум справедливости на землі, але не за „рай на землі". Вона не може уникати ситуацій, що створюють мучеників і героїв, ані докладати опортуністичних зусиль, щоб їх не було, бо тоді Церква розминається з ціллю на землі. „Реформована" у змістовому сенсі Церква Павла VI на Заході, що шукає компромісу з неронами і діоклеціянами, нездатна ані на жертви, ані на мучеників, і їх вона не вилонить. Наша підпільна Церква догм і одержимости Христової вилонює героїв і мучеників. Павли VI минаються, але Христос і Україна — ніколи не минуться.

Апостоли Петро й Павло не шукали компромісів з гонителями Христа, майже всі папи з-поміж перших 35 померли мученичою смертю або по тюрмах. А нині намісник Петра простягає руку речникам диявола. Так Христова Церква не ростиме. Мир за всяку ціну — це капітуляція перед злом. Перемогу правди проповідувати і захищати — це завдання Церкви, а не мир за всяку ціну. Петро не проповідував: рятуйте своє життя і відрікайтеся Христа, але наказував: відкрито признавайтеся до Христа. Тисячі йшли на смерть з молитвами на устах і піднесли зміст життя на найвищий ступінь самопожертви. Чи самопожертва папи не принесла б більшого скріплення християнства і шанси на справедливий мир, як його капіту-

(Закінч. зі стор. 12-ої)

шеної московськими танками й літаками. Хоч відносно „гуманного" комунізму можна мати поважні застереження тому, що гуманізм по суті несумісний з основними засадами комунізму, як „диктатури" т. зв. пролетаріяту, чи пак монопартії, в якій наступає зосередження влади як політичної, так і господарської в руках бюрократів, що утотожнюють інтереси держави і народу з власними шкурними інтересами, які за всяку ціну боронять. А істотою всякої диктатури є придушування відмінних думок і роблення з людей послушних „гвинтиків" чи нищення непослушних інакшомислячих, отже комунізм і гуманізм несполучні з засадами здорової логіки. А коли йдеться про „совєтизм-радянщину", як марксизм, „виправлюваний" Леніним, Сталіним і тепер Брежнєвим (пригадаймо „доктрину" Брежнєва з осени 1948 р. після окупації Чехо-Словаччини), відповідно до потреб російського „великодержавства", то навіть російський філософ Н. Бердяєв ствердив, що коріння російського комунізму слід шукати в месіяністичній теорії „третього Риму".

Про вагу комуністичної „ідеології" в СССР іде спір поміж двома російськими дисидентами, лавреатами нагороди Нобеля — Ал. Солженіциним і академіком Андреєм Сахаровим. Перший у відомому „Листі до вождів Совєтського Союзу" з вересня 1973 р. вбачає причину всіх лих в „ідеології комунізму", а другий в опублікованій на Заході критиці того „Листа . . ." стверджує, що в СССР тепер панує повна ідеологічна індиферентність, а „ідеологію" використовують тільки як вигідну фасаду і як своєрідну „присягу на вірність" поміж людьми, „пов'язаними гріхом лицемірности".

Ми навели цих кілька думок тільки як ілюстрацію повного розкладу комунізму в ділянці ідеології, тому, що Москва твердить, нібито в боротьбі ідей вона не поступається і не може поступитись. А на ділі Москва вже ідейно розгромлена, а „нові царі" в Кремлі та їхні вислужники під ширмою зберігання „ідеології" намагаються зберегти російську імперію і власні шкурні інтереси та привілеї.

ляція перед гонителями Христа? Не дипломатія врятує Церкву, а самопожертва і суворі вимоги до людини!

Те саме і ще більше, що про Ватикан, можна сказати про інші офіційні Західні Церкви з Світовою Радою Церков на чолі.

Від „Комінтерну" до міжнародніх конференцій

Щоб краще зрозуміти, як далеко зайшла фрагментація і розклад світового комунізму, треба пригадати, що в роках 1919-1943 Москва користувалась у своїй закордонній політиці таким слухняним знаряддям, яким був III (комуністичний) інтернаціонал (щось як III Рим), коротко „Комінтерн". Всі викрутаси московської закордонної політики, включно з майже дворічною спілкою з Гітлером у рр. 1939-1941, закордонні комуністи мусіли сприймати за „добру монету", про що дбали службовці Комінтерну, оплачувані з каси „госбанку" за рахунок населення СССР.

На вимогу західніх альянтів під час Другої світової війни Сталін вліті 1943 р. розв'язав Комінтерн, і аж до 1947 р. не існувало ніякого диспозиційного центру, що в Кремлі відчули як великий брак. Тому у вересні 1947 р. створено т. зв. Інформаційне Бюро комуністичних і робітничих партій, чи коротко „Комінформ" з осідком у Белграді. Рік пізніше збунтувався проти московської гегемонії югославський Йосиф Броз-Тіто, якого в червні 1948 р. ухвалою того ж „Комінформу" виклято і „відлучено" від комуністичної „церкви" як схизматика, а Бюро Комінформу перенесено до румунської столиці, де воно животіло до 1956 р. Після т. зв. десталінізаційної промови Хрущова на XX з'їзді КПСС у квітні 1956 р. діяльність Комінформу припинено, і від того часу, отже вже майже 20 років, Кремль не зміг створити третього подібного об'єднуючого і слухняного центру; він був приневолений зійти з п'єдесталу наказодавця до ролі „консоліятора"-посередника, з яким уже можна торгуватися.

Поляризуючий ефект на діючі в світі комуністичні партії (байдуже, під якою формальною назвою вони скривали своє справжнє обличчя) — крім „схизми" Тіта — мав передусім китайсько-московський спір, який почав унаочнюватися в рр. 1959/60, зокрема під час першої конференції 81 комуністичних партій, яка відбулася в листопаді 1960 р. в Букарешті. Тоді представник маленької Альбанії гострими словами заатакував Кремль за його відмову під-

тримати китайських комуністів у розбудові мілітарного потенціялу червоного Китаю, і з того часу 15-літній спір між Москвою і Пекіном не вщухає, дармащо після усунення Хрущова Брежнєв кількакратно намагався ладнати цей спір. Він дав багатьом проводам компартій поза засягом московського брутального чобота, а навіть і невеликій Румунії під боком Москви, широкий вахляр можливостей маневрувати між обома ривалізуючими за першенство компартіями: КПСС та КПК і скріплювати свою власну незалежність. Окупація Чехо-Словаччини і т. зв. доктрина Брежнєва ще більше насторожили всіх тих „товаришів-комуністів", які зберегли людську гідність і думають в першу чергу про свої нації і про себе. Сьогодні — як стверджують вдумливі аналітики комуністичного світу — большевицька Москва майже в цілому світі знелюблена і до кожного її почину комуністи інших націй ставляться з оправданим недовір'ям. Цим можна пояснити м. і. те, що на другій конференції, що відбулася в 1969 р. на запрошених 88 компартій (навіть мініятюрних, яких керівники є утриманцями Москви) зголосили участь тільки 75, при чому Куба і Швеція брали участь тільки як „обсерватори", що їм не перешкодило виступати під час нарад з доволі гострою критикою КПСС і совєтського уряду. А третьої міжнародньої конференції-наради Москві й досі не вдається скликати, хоч владуючий в Кремлі Леонід дуже цього бажає. Слід додати ще одну деталь — із 14-ох компартій, які є при владі, в 1960 р. всі визнавали, хоч і без ентузіязму, зверхність Москви, але вже п'ять років пізніше тільки сім залишились льояльними до Москви, а сім або стали відкрито проти московської геґемонії (Китай, Альбанія), або зберігають насторожену невтральність (Югославія, Румунія та інші). Тенденції до дальшої фраґментації, навіть всередині поодиноких партій, які порозколювались на дві-три фракції видні й під цю пору, зокрема у західньоевропейських партіях (італійська, французька тощо), — а найновіші події в Португалії і викрита недавно змова серед югославських комуністів, які, діючи в інтересі Москви і на її доручення, підготовляли „палатну революцію" на випадок смерти Тіта, також не виходять Кремлеві на користь. Останнє 15-ліття виявляє цікаве явище — водночас із зростом мілітарної та політичної сили СССР у відносинах зі Заходом авторитет і впливи Кремлю у відносинах з комуністами і „третім світом" колись підколоніяльних народів постійно спадають, як це видно, зокрема, в арабському світі, що його Москва 20 років пенетрувала і нарешті програла.

Висновки

Здавалося б, що нам тут — в діяспорі — нема потреби слідкувати за тим, що діється в комуністичному світі тому, що — поперше, Україна не має власної компартії, хоч би такої, які існують в державах-сателітах (т. зв. КПУ є навіть статутово тільки регіональною філією КПСС, тобто на ділі російської компартії, а її керівництво знаходиться в руках призначених Москвою яничар і вислужників), — а подруге, від евентуальної китайсько-російської війни Україні ніякої користи не буде, навпаки — на далеких фронтах Азії знову гинутимуть „не за Україну, а за її ката" українці в лавах совєтської армії.

Ніхто не може відгадати, чи китайсько-російський спір розвиватиметься в напрямку кривавої і затяжної війни, як це передбачував Андрій Амальрік,[3]) чи може в напрямку якоїсь злагоди, якщо б по смерті Мао і Чжоу Ень-лая Москві пощастило знайти серед їхніх наступників послушних вислужників, на що так дуже розраховують в Кремлі. А крім цього червоний Китай дотепер ніколи не проголошував, що в основі своєї політики супроти Москви ставить вимогу розподілу совімперії на національні держави Европи і Азії, отже Пекін також далекий від духа нашої доби — деколонізації віджилих імперій.

А проте, враховуючи з'ясовані вище тенденції історичного розвитку, а саме: а) усамостійнювання менших держав і народів чи навіть компартій, — та б) систематичне послаблювання престижу і ролі Москви, чого вже не заверне ніхто, — нам треба уважно слідкувати за тими подіями і витягати з них відповідні висновки.

Патріоти в Україні, серед яких нема ніяких „буржуазних націоналістів", що не мають доступу до всіх інформацій, з подивугідною інтуїцією і вдумливістю йдуть нога в ногу з духом часу і приходять до таких самих висновків. Крім відомих писань Мороза, Чорновола, Лук'я-

(Закінч. на стор. 25-ій)

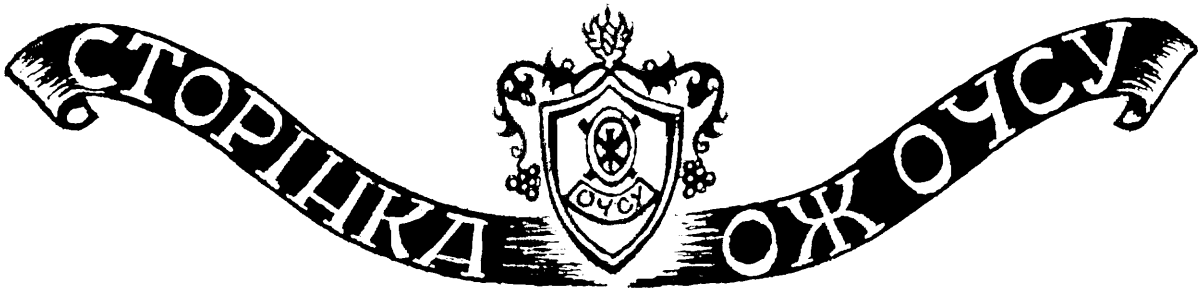

Рената Олеарчик

ГРОМАДСЬКА ПРАЦЯ В СВІТЛІ СОЦІЯЛЬНИХ І СОЦІО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

Уже понад 20 років українське еміграційне суспільство в Америці бореться з проблемою, як передавати наступним поколінням „вічний огонь" Української Ідеї. Знаємо, що й на Батьківщині намагаються розв'язати ту саму проблему численні кадри молодих патріотів. Свідомість, що краща частина молодого покоління на Україні прагне цілим серцем до здобуття прав своєму народові, зміцнює нас у нашій праці і дає поштовх до більшої самопосвяти нашим героям на Рідних Землях.

Свята віра в незалежність українського народу, героїчі постаті мучеників за Україну, наші культурні вартості і традиції — це все становить скарбницю нашого українського буття. Наш народ, може більше, ніж інші, може пишатися віковими надбаннями духових вартостей. А система вартостей в кожнім народі є підставою суспільного життя: є підставою його структури, етичних норм і дій. Суспільна свідомість кожної одиниці виростає з вартостей народу. Найважливішим для життя, для продовження життя кожної спільноти є узгіднення поміж системою вартостей та структурою і активністю цього народу. Тільки при цьому узгідненні реалізуватимуться вартості і ідеали, до яких стремить народ, а, з другого боку, тільки тоді діяльність людей матиме явне значення і явну ціль. Так, наприклад, якщо наша ціль як еміграції задержатися окремою спільнотою і працювати для добра Батьківщини, структура наших громад мусить бути пристосована до таких цілей. А якщо зростатиме розбіжність між нашою метою і структурою нашої спільноти, тоді стоятимемо перед глибокою кризою українського групового життя.

І так ми ставимо собі запит: як нам працювати як еміграційній групі для реалізації ідей і вартостей, задля яких існуємо як окрема спільнота? Стаємо перед проблемою, яких практичних заходів ми повинні вживати, щоб задержатися при громадському житті. Відповідь на це питання дуже широка. Тож дозволимо собі висловити хоч кілька пропозицій.

У першій мірі треба з'ясувати собі, що ми, як еміграційна спільнота в Америці, маємо деякі спільні проблеми з іншими групами, що стараються зберегти свою окремішність. А, будучи українською громадою з власними специфічностями історії, культури, літератури і політичних дій, маємо і свої окремі проблеми, умови і цілі. А для того, щоб знайти практичну схему дій,

РІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ОЖ ОЧСУ

В днях 25-26 жовтня в готелі „Коммодор" відбулася річна конференція ОЖ ОЧСУ.

Відкрила конференцію голова Головної Управи Уляна Целевич, яка привітала присутніх делегаток і гостей і познайомила їх з порядком нарад.

Субота 25 жовтня була присвячена звітам голів Відділів ОЖ ОЧСУ, дискусіям над звітами і доповідям учасниць молодечої секції ОЖ.

Ввечері відбулася спільна вечеря з доповіддю письменниці Оксани Керч із мистецькою програмою. Під час бенкету роздано нагороди за кращий музичний твір, відзначений на конкурсі проголошеному фундацією ім. Лариси Целевичівної.

У неділю відбувся показ українських різдвяних звичаїв і затвердження резолюцій і планів праці.

Докладніше про Конференцію буде подано в грудневому числі „Вісника".

треба нам так само взяти до уваги стадію, в якій тепер перебуває наша спільнота: маємо на думці факт, що якраз тепер в громадське життя української спільноти в Америці вступає молодша ґенерація, яка по суті є першою ґенерацією тут народжених українців з нової еміґрації. Соціологічно цей факт є дуже важливим для нашої аналізи.

Одною з основних цілей, до яких ми мусимо прагнути, це запобігати асиміляції нашої спільноти і зміцнювати приналежність до неї, бо тільки тоді зможемо проводити ефективні спільні акції для осягнення національних ідей.

Дослідні праці над дітьми еміґрантів, уродженців нової країни поселення, вже давно підкреслювали специфічне, психологічне наставлення цього покоління до своїх матірних груп. Раніше на основі дослідів тверджено, що діти еміґрантів (яких можемо звати „другою ґенерацією" певної етнічної групи) переживають гострий конфлікт у зв'язку зі своєю ідентифікацією із даною групою. Їх манить суспільство і дратує натиск батьків затримувати традиції їхнього походження. Новіші досліди, зокрема праця нашого українського соціолога Володимира Нагірного (в книжці „Ленґвідж Лоялтіз ін да Юнайтед Стейтс") вияснюють, що друга ґенерація відрізняється від батьків-еміґрантів тим, що її відношення до своєї національної приналежности є іншим.

Можна сказати, що в індентифікацію другої ґенерації входять інші чинники, як ті, які грають основну ролю в приналежності батьків-еміґрантів. Люди, які еміґрували, проживши довгі роки на рідних землях, відчувають зв'язок з українством шляхом своїх особистих переживань і досвіду на батьківщині, що є джерелом ідентичности всіх поколінь. Для них почуття приналежности побудоване на конкретних, суб'єктивних і емоційних чинниках. Їх приналежність зв'язана і з загальним суспільством, яке було українське, і з місцевою громадою, серед якої вони виростали. Така база для приналежности недоступна тим, що народилися на чужині. Не бачивши ніколи на власні очі своєї батьківщини, не мавши нагоди автоматично абсорбувати елементи українства в кожнім аспекті життя, друга ґенерація мусить іншими способами вирощувати своє почуття українства. Друга ґенерація, твердить д-р Нагірний, має більш абстрактне, об'єктивне і символічне відношення до свого походження. Для них ідеологічні чинники є дуже важливими в ідентифікації з батьківщиною. Молодше покоління змушене переглядати всі елементи батьківської культури, історії, літератури і т. д. і вибирати з них те, що є конструктивним, гідним наслідування. Такому поколінню справді було б дуже тяжко, а може й неможливо додержуватися специфічних звичаїв і культурних особливостей в чужому оточенні, хібащо воно відокремилося б від довкільного суспільства так як, наприклад так звані „амиш" чи „пенсильвенія датч" в Америці. І тому другі покоління еміґраційних груп в більшості тримаються ідеологічного, абстрактного наставлення. Таке об'єктивне шукання ідеалів і традицій своїх предків характеризує не тільки другу ґенерацію, але й усі наступні ґенерації етнічних, національних спільнот. Кожна людина, народжена на чужині, знаходиться там, де вона є, значить віддалена від основного джерела свого походження

ІНВЕСТИҐАЦІЯ, З ЯКОЇ КОРИСТАЄ ВОРОГ

Колишній совєтський секретний аґент, що свого часу, перекинувшись на Захід, передав американській розвідці надзвичайно цінні матеріяли, заговорив уперше за багато років у зв'язку з веденою сенатською комісією інвестиґацією в справі діяльности СіАйЕй — Центральної Розвідчої Аґенції.

Петро Дерябін, відомий американським читачам зі своєї книжки, в якій він розкриває підривну діяльність совєтської політичної поліції, перестерігає Уряд ЗСА, що внаслідок цієї інвестиґації СіАйЕй вже стоїть на грані цілковитого розкладу. До таких наслідків, — заявив кореспондентові Дерябін, — не могло б довести цю інституцію навіть КҐБ. Мені здається, що я навіть чую, як мої колишні московські колеґи регочуться з радости".

Дерябін знає, що він говорить: перед втечею до Відня в 1954 році він був майором КҐБ — персоною, якій його зверхники безмежно довіряли і розкривали йому найбільші таємниці своєї шпигунської та підривної діяльности. В Америці він працював як консультант розвідчої аґенції і цілковито змінив свою зовнішність, побоюючись помсти каґебістів.

Дерябін виступив із заявою проти веденої сенатською комісією інвестиґації, що, на його думку, безмірно пошкодить СіАйЕй, якій він завдячує своє життя. Дерябін вважає, що СіАйЕй, як кожна розвідча аґенція, допускалась помилок, але ці помилки не вільно роздувати й виносити на осуд цілого світу, бо з цього користає тільки ворог.

— від батьківщини. Така людина силою цього факту більш об'єктивно і холоднокровно переглядає минувшину своїх батьків і шукає в ній дорогоцінних елементів. А кожна наступна ґенерація, яка живе в еміґраційному суспільстві, веде сеґментове, доривочне етнічне життя — може кілька годин в суботу і неділю, в школах, організаціях, на громадських зібраннях — а велику частину щоденного життя перебуває в американському оточенні. І це тим більше утрудює проблему приналежности.

Можна сказати, що проблема ідентифікації з своїм походженням в усіх наступних поколіннях дещо подібна до релігійної приналежности і активности. Так як людина, яка не бачила на власні очі Бога, але через науку і переживання щораз більше любить Його і вірить в нього, еміґраційне суспільство може навчити дітей любити і працювати для своєї Батьківщини, якої вони також не бачили. Це можна зробити з допомогою, яка підкреслює стійкість ідеалів, вартості нашого народу, і витворенням ситуацій і обставин, в яких уможливлюється шляхетні переживання. Відносно передавання ідеалів молодшому поколінню треба сказати, що наші громади вже давно працюють в тому напрямі у школах, молодечих організаціях, в доповідях тощо. Ці ділянки треба посилити, постійно маючи на увазі, що час перебування молоді в українському оточенні обмежений. Треба розумно використовувати кожну нагоду і дбайливо підготовлятися до кожної організованої зустрічі з молоддю.

В який спосіб можна витворити шляхетні переживання? Це дуже трудне питання. Є на нього, здається, одна відповідь: змінити характер і навіть якість наших особистих взаємовідносин. В основі кожна спільнота базується на відношенні однієї людини до другої. Щоб не відштовхувати підростаюче покоління від громадської праці і взагалі від українства, належить витворити відношення, побудовані на взаємній пошані, на щирості і довір'ї. Дуже шкідливим явищем в нашій громаді є часта взаємна критика, а зокрема критика людей, які займають становища в наших суспільних, церковних і політичних установах. Коли молода людина часто чує таку критику, вона розчаровується не тільки в особах, яких очорнюється, але також у тих, які очорнюють. І врешті може розчаруватися в усьому українському суспільстві, коли рідко чує щось добре про його поодиноких членів. Відносини між українськими людьми повинні набрати родинного, а принаймні дружнього характеру, щоб витворювалася атмосфера, яка сприяє гуртовій співпраці.

Дуже важливим є витворення таких взаємин в організаціях. Соціологічні досліди виказують, що групи, в яких є нездорова атмосфера, напружені особисті відносини, перестають справно діяти, навіть цілковито занепадають. Треба мати на увазі, що всі наші організації мають добровільне членство. А, з другого боку, ціла структура нашої спільноти, крім родини, складається з наших організацій. Коли не буде в нас здорових взаємовідносин та конструктивної атмосфери в громадських установах, то годі сподіватися співпраці з ними молодих людей.

Тема сприятливих особистих відносин стисло зв'язана з темою духових і психологічних потреб. Маємо численні наукові спроби виявити такі головні потреби в житті кожної людини. Найчастіше згадуються прагнення дружби, вияву власних талантів, туга за альтруїстичними цілями, до почуття сили. Наша спільнота мусить сприяти цим прагненням молоді і розумно їх спрямовувати. Якщо наша спільнота не вмітиме цього зробити, тоді наша молодь шукатиме інших середовищ, які даватимуть їм цю змогу.

Ми свідомі того, що в теперішній структурі наших громад є чималі недотягнення, є навіть дуже тривожні явища. Наприклад, чуємо про щораз частіші випадки мішаних подруж. Одна з причин цього є брак в структурі нашого суспільства форми для створення глибших взаємин між молодими українцями. Наші молодечі організації не створюють умовин, в яких молоді люди могли б постійно зустрічатися і ближче запізнаватися. Бракує нам незв'язуючої, розвагової організації чи товариства, щоб захистити в них молодь від чужих „атракцій". І ще можна було б навести приклади, де конечними є устійнені суспільні форми. Та це все надто широка тема. Годиться лише сказати, що на майбутність можемо сподіватися небажаних конфліктів між нашим старшим громадянством і молодими професіоналістами, якщо не зорганізуємо для них товариств і поле до вияву.

Українська еміґрація може гордитися своїми

численними абсольвентами університетів з різних наукових ділянок. Хоч деякі професіоналісти зорганізовані і працюють в українських громадах, як, наприклад, лікарі, інженери, журналісти та мистці, багато інших, зокрема, з новіших спеціялізацій, ще не зорганізовані, бо старша ґенерація не має спеціялістів в тих нових наукових ділянках, а тому не може взяти ініціятиву в зорганізуванні тих груп.

На закінчення ще одна тема. Почнемо її цитатою одного жидівського професора, який під час подорожі по Америці звертався до провідників американсько-жидівської громади з такими словами: „Ми мусимо поширити жидівські переживання для дітей третьої і четвертої ґенерацій. Щоб запобігти заникові нашої жидівської свідомости, дім, жидівська школа, жидівська божниця, жидівський центр, жидівський табір і — Ізраїль мусять давати нагоди на чисто жидівські переживання. Це є конечним для дальшого існування жидівської громади". Іншими словами, проф. Сол Ліпстін хоче затримати жидівський характер у жидівській суспільній структурі.

В останніх роках деякі соціологи звернули увагу на цікаве явище в так званих меншинних групах. Хоч більшість цих груп підтримує свої організації та інституції, з часом їх етнічні організації уподібнюються до загальноамериканських. Внаслідок такого уподібнення етнічні організації втрачають свій національний, окремішний характер, і темп асиміляції прискорюється. Отже, українська спільнота, одна з найбільш активних в Америці, мусить, з одного боку, знаходити нові, вдалі суспільні форми, а з другого — поступати обережно, поволі, щоб не попасти в засідку уподібнень з чужими суспільствами. Перед нами стоїть нелегке завдання. Ми повинні докласти всіх зусиль, щоб побороти ці труднощі спільними силами. Ми не повинні допустити до відходу від нашої спільноти ні однієї української молодої людини. Старше покоління, маючи за собою життьовий великий досвід в організуванні у найтяжчих обставинах, мусить ще докласти багато зусиль, щоб витворити сприятливу атмосферу для спільної праці старших і молоді.

КОМУНІСТИЧНІ ШПИГУНИ ІНФІЛЬТРУЮТЬ КАПІТОЛЬ

Республіканський конґресмен Стів Сіммс (Р., Айдаго) заявив у своєму виступі в Конґресі, що совєтські шпигуни — аґенти КҐБ інфільтрують Капітоль у Вашінґтоні, де вони вештаються безборонно, збираючи військові секрети і політичні інформації. „Якби всі ці факти масового шпіонажу стали відомі, — заявив С. Стіммс, — Капітоль вилетів би в повітря. КҐБ має вільний вхід для його розвідників".

Совєтські аґенти в коридорах Капітолю нав'язують широкі знайомства з конґресменами, збираючи всі матеріяли, що можуть цікавити КҐБ, і дипломатичною поштою висилають їх до Москви.

Наплив совєтської аґентури до Капітолю зростає з кожним роком, — каже конґресмен Сіммс. Останнього року кругло 50.000 совєтських „візиторів" приїздило до Америки, і вірогідні джерела стверджують, що від 70 до 80 відстотків цих людей були „оперативниками" КҐБ. Останнім часом вони до такої міри знахабніли, що навіть не криються зі своєю діяльністю.

„Росіяни, — заявив Сіммс, — мають своєрідний імунітет щодо контролі ЕфБіАй. Намагання конґресменів тримати ЕфБіАй осторонь Капітолю приводить до того, що став він ніби „азилем" для чужинецьких аґентів, де вони в повній безпеці зустрічаються і обмінюються інформаціями. Речники ЕфБіАй заявляють, що Капітоль є ніби „забороненою зоною" для його працівників, і входити до нього можуть вони лише за спеціяльними дозволами.

Отже, твердить конґресмен Сіммс, — секретні документи, що зберігаються в Капітолі, у постійній небезпеці. Заступник голови комісії Палати Репрезентантів, що відає цими справами, мусить признатися, що секретні документи, які підлягають знищенню, довгими тижнями лежать у сейфах службовців, представляючи тим небезпеку для держави.

„КҐБ без особливого труду, — заявив Сіммс, — може влаштовувати своїх людей в конґресових офісах і комісіях, особливо тих, що зв'язані з індустрією".

Як кореспонденти і представники торговельних місій „працюють" у Вашінґтоні секретні аґенти совєтських держав-сателітів.

РОСІЙСЬКІ ЕМІҐРАНТИ ДЕЗІНФОРМУЮТЬ АМЕРИКАНЦІВ

У Сан Матео, в Каліфорнії, від 1973 р. вийшло вже 27-е число т. зв. „Зошитів Самвидаву" (The Samizdat Bulletin) російською мовою. Поширюється цей бюлетень поміж рядових американців, поміж громадських та політичних діячів і висилається до редакцій газет і журналів. Ціль цього видання, як повідомляють його видавці, „знайомити американського читача з ідеями й течіями вільної думки в Совєтському Союзі". В „Зошитах Самвидаву"

Вячеслав Чорновіл

„КРИМІНАЛЬНА СПРАВА НОМЕР 196"

З документів і розповіді про судову трагікомедію в СССР

... Тепер — про обставини мого арешту і характер слідства. В СРСР узаконено чужий для демократичного суспільства принцип найглухішої ізоляції звинуваченого на ввесь період слідства. Цим досягається кілька цілей: позбавити в'язня в ході слідства юридичної допомоги, дезінформувати його і зламати морально при допомозі системи заходів психічного терору (недарма ж такі часті випадки, коли в'язні, які визнавали себе винними і каялись в мурах кагебістських в'язниць, зрікаються своїх розкаянь і ще чіткіше самовизначаються ідейно, потрапивши між люди в табір). Тож від миті, коли за мною закрилися двері камери, я вже не знав нічого. Що заарештований не один, а став жертвою компанії, дізнався тільки згодом в ході допитів. Місяців через два після арешту мені показали газетне повідомлення, де писалося, що Світличний, Сверстюк, я „та інші" заарештовані „в зв'язку з справою Добоша". Прізвище Добоша я почув тоді вперше (він, виявляється, сидів в одній з сусідніх камер). Як видно навіть з мого вироку, ніякого відношення до „справи" Добоша я не мав, а газетне повідомлення було провокацією. Сьогодні вже є досить фактів для висновку, що операція по затриманню „містера Х" із Заходу із подальшою облавою на українську інтелігенцію була задумана в КГБ завчасно. Я — один із небагатьох, хто тримав у руках „справу" Добоша і, скориставши недоглядом кагебістів, прочитав основні її документи (звинувачення, свідчення Добоша, Світличного, постанову про припинення справи). Крім того, по дорозі у Мордовію, в смердючій пересильній камері харківської тюрми я зустрівся і кілька годин розмовляв зі Світличним, єдиним із засуджених, хто зустрічався з Добошем. Тому у мене є всі підстави заявити, що т. зв. „справа" Добоша — велика миляна булька, видута з недоброякісного кагебістського мила для надання кампанії арештів на Україні специфічного забарвлення. Того, що „справа" Добоша — фікція і не вона була причиною наших арештів, не приховували й кагебісти. Слідчий з Києва Колпак восени 1972 р. відверто переказував мені думку верхів: „Ми раніше не тих брали, треба було садити не тих, що розповсюджують, а рубати голову тим, що пишуть і організують. Тепер зробили правильно — і років на десять матимемо спокій".

Від участи в слідстві я відмовився від дня арешту, обгрунтувавши цю відому згодом у заяві 26. II. 72 р., де писав (цитую окремі уступи): „Пред'явлене мені знивування частково вигадане, частково базується на перекрученнях і штучному підгонянні фактів під ст. 62 КК УРСР ... Мене заарештовано без якихось очевидних ознак вини .. Я став жертвою масового репресивного заходу, тому слідство по моїй справі, як і майбутній суд (очевидно, закритий) буде тільки порожньою формальністю.

„подається також матеріяли про переслідування інакомислячих, опозиційно наставлених до режиму людей, тих, що терплять за свої релігійні переконання". Всі ці матеріяли супроводяться в'дповідними короткими коментарями.

Читачів ці „Зошити" мають ще небагато, але серед них є вже відомі журналісти й політичні діячі, які цікавляться процесами, що відбуваються в СССР. Про ці „Зошити" говорив уже в Сенаті Дж. Боклі і в Конгресовому Рекорді з 7 березня ц. р. повідомлено про його виступ. Колишній губернатор Каліфорнії Роналд Райген в радіопередачі підкреслив, що російські „Зошити Самвидаву" дають цінні для американців матеріяли, і рекомендував цей бюлетень передплачувати.

Про те, які саме коментарі до подій, що відбуваються в СССР, подає редакція „Зашитів", можна собі уявити. Очевидно, що український резистанс в цьому журналику ігнорується. Політв'язні в мордовських та інших концтаборах — русскі люди, які хочуть лише зміни режиму.

Українська еміграція такого періодичного портативного видання не має. А воно дуже придалося б, щоб з українських позицій представляти події на нашій Батьківщині і в усьому СССР. Воно мало б відіграти важливу ролю і в поборюванні дезінформації американців, яка виходить з кіл російської еміграції.

Ж. М.

Будь-яка моя участь в такому слідстві з наперед запланованими результатами означала б бодай непряме визнання мною законного характеру слідства, а такої відповідальности ні перед своїм народом, ні перед майбутнім, ні перед власною совістю я взяти на себе не можу.

Тому я вдаюся до бойкоту слідства, відступаючи від нього тільки в окремих випадках, коли моя неучасть у слідстві використовуватиметься для завдання шкоди іншим особам".

Моє 14-місячне слідство таке багате перипетіями ,що потребує окремого опису. Було там усе: залякування статтею кодексу, яка передбачає смертну кару (зрада батьківщини) — і недвозначні натяки на швидке звільнення (мовляв, за мене, Дзюбу і Світличного, поклопоталися компартії Канади та Італії); камерні провокатори і підроблені „зізнання" інших; лжеінформація про арешт рідних та знайомих — і демонстрування мені в тюремних коридорах дійсно заарештованих; „приязні" розмови („Ви ж розумна людина, не така, як інші") — і залякування божевільнею.. З весни 1972 р. усі ці провокації крутилися навколо журналу „Український Вісник", бо кагебістам здавалося, що я мав до його випуску відношення, але доказів вони не мали.

У травні 1972 р. мені категорично заявив слідчий по справі Боєчко, що якщо я нічого не скажу про „Український Вісник", буде заарештована А. Пашко (моя фактична дружина), яку звинуватять за написання віршів. Мені назвали навіть день арешту. Щоб запобігти цьому і щоб відвести зусилля по „Українському Вісникові" на себе, я подав заяву, що був причетний до випуску журналу, а всі інші заарештовані особи до нього непричетні. Але заява була голослівною, ніяких доказів не містила, а слідство я й далі бойкотував. Тому провокації незабаром відновили. 10 серпня 1972 р. заарештували дружину, мене про це не повідомили, і ніби випадково звели з дружиною, яку вели під конвоєм в тюремному коридорі. Внаслідок нервового струсу мені на півдоби паралізувало руки. Саме тоді в камері з'явився підполк. КГБ Рапота і поставив ультиматум: „Дружину затримали покищо на три дні. Якщо не скажете нічого про „Вісник" — не відпустимо. Ще й сестру посадимо". У відповідь я оголосив голодівку. 12 серпня мене повідомили про арешт сестри. Я відмовився і від води („суха або „смертельна" голодівка). Голодівку припинив на восьму добу, дізнавшися про звільнення рідних...

До моєї кримінальної справи має деяке відношення і така заява, подана вже з табору:

Прокуророві УРСР

Міністрові закордонних справ УРСР

Заява

У вересні 1973 року в газетах був надрукований виклад матеріялів пресконференції, проведеної прокуратурою СРСР та відділом преси Міністерства закордонних справ СРСР, на якій перед радянськими і закордонними журналістами виступили особи, засуджені за звинуваченням у проведенні антирадянської пропаганди і агітації — П. Якір і В. Красін. Можна було б тільки вітати ця першу за останні десятиліття спробу поставити радянських політв'язнів перед очі світової громадськости і дати їм можливість самим розповісти про факти і мотиви їхніх дій. Але є очевидним, що для пресконференції , яка покликана, певне, кинути світло й на інші численні засудження в СРСР за т.зв. антирадянську пропаганду і агітацію, взято випадок цілком не типовий, одиничний. Я роблю такий висновок, порівнюючи відомі мені з газет обставини справи Якіра і Красіна з власною судовою справою та справами великої групи великої групи української інтелігенції, засудженої в 1972-73 рр. за однотипною статтею кримінального кодексу.

1. Як вказував Якір і Красін на пресконференції, вони нікого не репрезентували, крім самих себе, і навіть самий термін „демократическое движение" для них буцімто придумали емігрантські російські організації. Натомість навіть розмах політичних репресій на Україні в останні роки вказує на явище більш-менш поширене, що охопило тисячі осіб. Крім кількох десятків репресованих учасників різних нелегальних груп і партій (Українська Робітничо-Селянська Спілка, Український Національний Комітет, Український Національний Фронт і ін.), тільки за відкрите висловлювання поглядів і написання або поширення легальних за змістом творів з критикою проводжуваної на Україні національної політики і дій слідчих та судових органів, передусім КГБ, у 1965-1973 рр. в республіці заарештовано понад 100 осіб. Сот-

ні й тисячі осіб зазнали за те ж позасудових переслідувань. Репресії такого характеру тривають. Якщо термін „демократическое движение" був нібито спущений в Москву емігрантами (що вельми сумнівно), то термін „шестидесятники" виник таки на Україні і здобув визнання навіть в друкованій літературі. Вживаний при початках тільки щодо нових літературних явищ, він в силу об'єктивних передумов дуже швидко розширив свої межі і набув виразного політичного змісту.

2. Якір* і Красін повідомили журналістам, що вони підтримували безпосередні стосунки із різними закордонними антирадянськими організаціями, виконуючи їхні вказівки і доручення. Нічого подібного не було ні у мене, ні у інших засуджених на Україні в 72-73 рр. осіб.

3. У газетних повідомленнях про суд Якіра і Красіна акцентувалося на тому, що їх судили відкрито і що це є доказом дотримання норм соціялістичної законности. Мене, як і більшість заарештованих на Україні за т.зв. антирадянську пропаганду, судили в порожній залі. Мене навіть доставляли в зал суду крадькома через чорний хід в супроводі не тільки конвою, а й юрми кагебістів. Таке ж діялося і на інших закритих процесах на Україні.

4. Якір твердив на пресконференції, що слідство по його справі велося „з повним дотриманням законів, дуже коректно і об'єктивно". Чогось подібного сказати про слідство в своїй справі я не можу. Слідчим відділом Львівського УКГБ були допущені не тільки численні грубі порушення кримінально-процесуального закону, але й були застосовані прямо злочинні методи ведення слідства: обман, шантаж, психічний терор. Все це набрало такого маштабу, що я змушений був навіть подати в суд на слідчого, звинувативши його у скоєнні злочину.

5. Як відомо, після арешту Якіра і Красіна їхня рідня не зазнала ніяких утисків. Натомість щодо моїх рідних (як і ще ряду засуджених на Україні) були застосовані репресивні й дискримінаційні заходи, що тривають дотепер (далі наводилися свіжі факти переслідування дружини й сестри — В. Ч.).

6. Як видно з матеріялу пресконференції, Якір і Красін повністю визнали себе винними. Натомість повністю винним не визнавав себе ніхто із засуджених на Україні в 72-73 рр., а часткову вину визнали лише одиниці. Переважна більшість засуджених, я в тому числі, відкидали будь-яку вину перед законом.

7. Суд Якіра і Красіна є цілком не типовим судом за т.зв. антирадянську пропаганду і агітацію ще й по визначенні засудженим міри покарання. Порівняння звинувачень, пред'явлених Якіру і Красіну з одного боку, мені і трьом десяткам інших українських політв'язнів 72-73 рр. з другого боку, показує різку невідповідність розміру покарань і фактичного боку звинувачень. На Україні за написання кількох штучно названих антирадянськими віршів навіть жінкам давали вдвічі більші терміни ніж Якіру і Красіну за їхню широко розписану в газетах діяльність і зв'язки з закордонними центрами. На Україні навіть тих кількох осіб, які частково визнали себе винними і подібно Якіру і Красіну просили милосердя, засудили на 5-7 років неволі.

Із приведених вище семи порівнянь випливає, що процес Якіра і Красіна не був типовим процесом в СРСР за т.зв. антирадянську пропаганду і агітацію і зовсім не цей процес заслуговував на увагу іноземних та радянських журналістів.

Ще в ході слідства 12 грудня 1972 року я подав начальнику Львівського управління КГБ пояснення („Справа", т. 3, а. с. 22-35), в якому виклав свою ідейну позицію та самооцінку своїх дій і просив ознайомити з цим поясненням у випадку засудження представників громадських організацій і преси. 1 квітня 1973 року, за кілька днів до суду, я клопотався перед Львівським облсудом про запрошення на мій процес представників преси („Справа", т. 15, а. с. 44-47). Мені відповіли на це закритим судом. Однак органи преси все ж знаходять можливим, не маючи об'єктивної інформації, розповсюджувати про мене різні інспіровані в КГБ вигадки. Так у друкованому пресою в лютому 1972 року повідомленні про мій арешт, а потім і в інших газетних і журнальних виступах писалося, буцімто я заарештований і засуджений в зв'язку зі справою якогось іноземця Добоша, хоч я про існування цієї особи дізнався з того

*) У 1974 р. Якір „покаявся", виказавши декількох учасників „демократического движения", і був випущений на свободу. Красін тепер в Західній Європі. — Ред.

Степан Женецький

ЯКИЙ БУДЕ СВІТ ПІСЛЯ КОМУНІЗМУ?

Хоч комунізм під сучасну пору являє собою могутню потугу, що „трясе світом", бож його визнавці мають аж дві комуністичні держави-надпотуги: до зубів озброєний СССР та велелюдний Китай — проте, на Заході віщують, що комунізм уже „видихався", що його ідеї вже не полонять людських душ і сердець, як це було після большевицького перевороту в 1917 році.

Ідеї комунізму були сильні й атрактивні тільки в теорії, яку створив Маркс, а вдосконалив Ленін. Але коли їх застосовано в практиці на просторах колишньої царської імперії, де створено так званий СССР, вони не видержали проби життя. Населення тієї комуністичної держави не тільки що не зазнало тих матеріяльних благ, що їх обіцяли комуністичні теоретики, а, навпаки — попало у велику нужду. Життьовий рівень населення комуністичних держав є одним із найнижчих у світі. І комунізм тепер тримається не на силі своїх ідей, а на мілітарній силі й терорі. Одначе так, як кожна диктатура, що тримається насильством, падає під ударами свого незадоволеного населення, так, раніше чи пізніше, впаде й комуністична диктатура.

Про неминучий упадок комунізму в світі уже так поважно думають на Заході, що вже навіть стали застановлятися над тим, які ідеї, яка життьова філософія прийдуть після упадку комунізму?

Европейська преса принесла цікаву вістку, що заходами Міжнароднього Об'єднання для Західньої Культури відбулася в березні ц. р. в Римі конференція, на якій науковці, політики і письменники застановлялися над тим, що бу-

---

ж газетного повідомлення про мій арешт і, як видно навіть з мого далекого від об'єктивности вироку, ніякого відношення до справи згаданого Добоша не мав.

Надійшла відповідь, що для задоволення мого клопотання немає підстав.

За новонародженою традицією, 12 січня в таборах відзначається щороку голодівкою і петиціями, В цьому беруть участь політв'язні — українці, а часом і патріоти інших націй. Заявою про голодівку, яку я подав 12 січня 1974 року, я й закінчу свою розповідь про трагікомедію під назвою,, Кримінальна справа Но. 196".

Голові Президії Верховної Ради Укр. РСР

Політв'язня Чорновола В. М., репресованого за літературно-критичну і публіцистичну творчість,

Заява.

12 січня 1972 року — це не тільки день мого арешту, але й дата початку широких репресивних акцій з метою остаточної ліквідації течії шестидесятників в українському літературно-громадському житті. Тому, починаючи з 12 січня 1974 р., я щорічно — як в ув'язненні, так і після звільнення — відзначатиму цей сумнопам'ятний день української історії одноденною голодівкою. Так робитиму аж до справедливого перегляду моєї та інших аналогічних справ.

12 січня 1974 р. **В. Чорновіл**

На основі сказано вище, виходячи з того, що:

1. пресконференцію з участю засуджених Якіра і Красіна створено прецедент безпосередніх контактів політв'язнів із радянськими та закордонними журналістами;

2. що для об'єктивного вияснення причин і характеру політичних процесів в СРСР та методів проведення слідства і суду моя справа є небагато типовішою і показовішою за справу Якіра і Красіна;

3. що мій арешт, подібно до арешту Якіра і Красіна, викликав у закордонній прес! певний відгук і суперечливі тлумачення, які можуть бути усунуті при безпосередньому контакті з представниками преси,

— прошу Прокуратору УРСР і Міністерство закордонних справ УРСР провести пресконференцію в зв'язку з моїм судовим процесом, запросивши на неї радянських і закордонних журналістів. Я не заперечую, якщо на пресконференції разом зі мною виступлять і дадуть відповіді на запитання також інші засуджені в 1972-73 рр. на Україні літератори (Є. Сверстюк, В. Стус, І. Світличний, Ігор Калинець, Ірина Калинець та інші).

12 жовтня 1973 року

де після комунізму. В цій вістці цікавим є те, що конференцію зорганізував і був душею її переведення Армандо Плебе, професор філософії Палермського університету, колишній комуніст, а тепер член італійського Сенату. Професор Плебе видвигнув ідею тієї конференції, зайнявся її організацією, відкрив її і був її головою.

Учасники конференції прибули з 11-ох західніх країн і виголосили 24 доповіді. Хоч дух на тій конференції, як звітують її учасники, був оптимістичний, загальний її тон був реалістичний: всі бо учасники здавали собі ясно справу із сучасного стану в світі та загрози від комунізму, наявним доказом чого є події в Португалії.

Одним із перших доповідачів була Августина Бесса Люїс, визначна португальська поетка й повістярка. Вона говорила про ролю літератури в культурному житті суспільства та про вічну правду Христової віри і її значення в сучасності.

Канадський журналіст І. Зінк доказував, що „ми мусимо робити все, що в нашій спроможності, щоб освідомити людство, яке життя є під комунізмом. Замало писати про концентраційні табори і терор; треба вияснювати смертельну небезпеку для цілих народів, коли вони попадуть під владу комуністів і втратять свої національні вартості і традиції".

Цікаві думки про комунізм висловив арґентинський професор. (У звіті, який маємо під руками, не подано його прізвища — СЖ). Він твердив, що під комунізмом не може розвиватися жадна культура. Культура, яка існує під комуністами, це не їх твір: вона постала з опозиції до комунізму або є залишками з-перед комуністичного періоду. Комуністи багато скористали з таких особистостей, як Пікассо і Касальс, творчість яких насправді не мала нічого спільного з комунізмом. Під сучасну пору немає нікого, що зайняли б їхні місця. Стоїть питання, щоб під комунізмом відновити свободу творчости.

Ронал Гартвелл, професор Оксфордського університету, Англія, говорив про фальшиві міти, що їх створили і вмовляють в людство комуністи: міт, нібито капіталізм обіднює — павперезує маси; міт про те, що всі економічні здобутки для західнього робітництва прийшли тільки завдяки профспілкам-юніям. І вкінці міт про імперіялізм не-комуністичних держав. Всі ці міти, говорив Гартвелл, треба вияснювати, бо насправді не є так, як це представляють комуністи.

Та найцікавішу доповідь виголосив молодий англійський учений Дейвід Леві. Він критично розглянув деякі філософські засади марксизму, що їх держаться комуністи. Він доказував, що позиції радикальної лівиці базуються на засаді, що люди і світ не є такими, як вони є, але такими, якими повинні бути; вони базовані не на реальностях, а на ідеалістичних засновках.

(Закінч. зі стор. 16-ої)

ненка, Дзюби і ц'лої плеяди нескорених, які караються в московських тюрмах і концтаборах, слід згадати опублікований в серпні лист Миколи Руденка до Брежнєва, датований 3 липня 1975 р. В тому листі цей син донецького шахтаря і кол. політрук в блькованому Ленінграді, письменник і воєнний інвалід доходить до суті справи, коли пише, що він прийшов до висновку що **„помилкова сама теорія, яку ми поклали в основу перебудови світу".**

Треба вірити, що в рішальну хвилину Боже Провидіння і здоровий розум підкажуть комусь там, на Рідних Землях думку, за яку караються Левко Лук'яненко та інші, що крайня пора проголосити перед цілим світом виступлення Української ССР із Союзу ССР (виразно застережене в договорі про створення СССР з 30 грудня 1922 р.) і задеклярувати самостійність і невтральність України в майбутній російсько-китайській війні. В той спосіб Україна не нестиме співвідповідальности за чергову різню і виявить свою миролюбивість, а також не допустить до того, щоб наші люди гинули в обороні ненависного їм ладу і чужої імперії. Скаже хтось — фантазія; може й так, але в історії людства можна знайти чимало прикладів реалізування фантазій.

Найважливіше література:

[1]) "Nationalism — The Last Stage of Communsm' by Emil Lenbuel. Funk & Wagnalls, New York 1969.
[2]) "Three Faces of Marxism" — The Political Concept of Soviet Ideology, Maoism, and Humanist Marxism; by Wolfgang Leonhard, Holt, Rinehart and Winston, New York-Chicago-San Francisco 1974.
[3]) „Чи проіснує Радянський Союз до 1984 року" — українське видання „Смолоскипу", Париж-Балтимор, 1971.

Ж Н И В А

Простелились жовті коси по стерні,
Вже прийдеться їх в'язати не мені, не мені.
Позв'язують, покуйовдять якнебудь, якнебудь,
Пишатися у півкіпках не дадуть, не дадуть.
А я в свої закосичу васильки, васильки,
Колотимуть в білу шию пелюстки, пелюстки.
Пригадають рідне поле, пшениці,
Як збирали золот-колос з них женці.
Встану рано до схід сонця, як колись, як колись,
По чужому, не своїому, хоч пройтись, хоч пройтись.
Пригадати й затужити за своїм, за своїм,
Надивитись, нажуритись над чужим, над чужим.
Може мої сльози росами упадуть, упадуть
І синіми волошками зацвітуть, зацвітуть
Та розкажуть чужим собі рясним пшеницям,
Як квітчали у нас коси молодим женцям.

Н. В. Т.

Це в основному, твердив він, є причиною невдач лівиці і причиною, чому, без огляду на те, який би поганий стан цивілізації не існував під сучасну пору, союз між комуністами і тими, хто черпає вартості із релігійної минувшини, неможливий.

У зв'язку з тією конференцією дуже цікаві думки про комунізм висловив американський учасник Генрі Реґнер, що є власником Видавництва „Бог і людина" в Єйлі, ЗСА. Він твердив, що марксизм появився на світі саме в той час, як модерна індустріялізація починала прибирати на силі. Таким чином марксизм є твором індустріяльного суспільства. Людство розв'яже проблему комунізму тільки тоді, коли зуміє поєднати індустрію й технологію з іншими ділянками життя: коли перетворить їх на слуг людства, а не на його панів.

На ділі, комунізм є остаточним висловом технологічного погляду на світ. Комунізм є, як висловився В. Чемберс, „візією людського погляду, що заступає Бога". Але, заступаючи Бога, він позбавляє людину її подоби, як „божого творіння", і тим відбирає в неї гідність її особистости. Відкинувши Бога і Його закони економічного порядку, комунізм чинить з людини маленький об'єкт в бігу історії.

Американський учасник висловив ще одну цікаву завважу: ця конференція відбувалася в готелі на тому місці, що лежить між Городами Борґежа і Муром Аврелія. Цей мур, побудований у 1-му сторіччі нової ери, знаменний в історії тим, що він не здержав наступу варварів, і вони здобули Рим. А сталося це не так з вини муру, як через моральний розклад римлян.

ЛИСТ З ПАРИЖУ

Софія Наумович

ПОЕТ, ПРОЗАЇК, ЛІТЕРАТУРОЗНАВЕЦЬ

Усього можна сподіватися від нашої публіки, крім зацікавлення поезією. Та ось з'явився чарівник, який заставив українську громадку, що прийшла на авторський вечір УАТ-ва 21 березня 1975 р. до Бібліотеки ім. С. Петлюри, нею захопитися.

Звичайно притягала також сама особа молодого, елеґантного, з ореолом романтизму, поета, що прибув з Мюнхену.

Вечір відкрив інж. Микола Маслов і подав короткий життєпис гостя. Ігор Качуровський народився в сім'ї „переслідуваних інтеліґентів з високою освітою з околиць Чернігова. Це були свідомі українці і перебували від 1932 до 1942 рр. „поза межами України", тобто на засланні."

Сам Ігор, після закінчення десятирічки, вступив до педагогічного інституту на факультет мови і літератури. „Інститут служив місцем заслання неблагонадійних професорів, що й забезпечувало його першорядними науковими силами". Ігор найбільше вподобав собі проф. Бориса Ярха який викладав „методологію точного літературознавства", що й дало йому згодом на еміґрації можливість стати чи не єдиним професійним методологом української літератури. Цьому професорові присвятив Ігор свою унікальну студію „Строфіка".

Панічна втеча москалів на Схід дозволила повернутися родині Качуровських в Україну, але й зразу ж таки змусила готуватися до втечі на Захід. Етапами цієї втечі були галицькі й австрійські міста, зокрема Каринтія, поки УНРівський корабель не завіз їх в Арґентину, де вони проживали до 1969 р.

Працю при направі залізниці на Док Суді надолужував Ігор відвідуванням університетських викладів у Буенос-Айресі. Це й дало йому змогу стати викладачем на курсах славістики в католицькому й єзуїтському (Спасителя — найкращому в Південній Америці) університетах. Тоді й одружився він з донькою відомого маляра Бориса Крюкова — гарною і талановитою Лідією.

Арґентина не вдоволяла творчих полетів молодої пари, і вони виїхали 1969 р. до Мюнхену, де Ігор дістав працю в українській редакції радіо „Свобода". І тут знову ж таки попри буденну роботу завершує він студії докторатом в УВУ 1973 р., де й стає викладачем української літератури.

Перебування у вільному світі сприяло мистецькій творчості. Ще в Зальцбургу 1948 р. вийшла перша збірка поезій Качуровського „Над світлим джерелом", а далі друга „В далекій гавані"; окремо появилася поема „Село", а дальші збірки ввійшли до книжки „Пісня про білий парус". Останній подвиг Ігоря Качуровського — переклад циклу сонетів і канчонет Франческа Петрарки до його 600-чя.

За поезією прийшла і мистецька проза. Дві його книжки оповідань „Шлях невідомого" і „Дім над кручею", що тематично творять цілість, та кіноповість „Залізний куркуль" свідчать, що тільки скитальські умовини не дозволили авторові опрацювати з цих дуже драматичних, згущених нарисів широких епічних полотен.

Для української літератури, яка страждає на хронічний брак критики, поява Качуровського — есеїста і науковця стала й у цій ділянці справжньою благодаттю. Монографія про строфи в світовій поезії „Строфіка", що принесла авторові докторат УВУ. Його есей про творчість Лесі Українки, що підносить нашу поетесу на рівень драматурга світової величини („Північне Сяйво", ч. 5, „Покірна правді і красі"), есей про новий напрям у літературі „Ескапізм" („Визвольний Шлях", 1974), невеличка праця „Новела як жанр" („Літаври") та багато інших збагачують наше вбоге і перестаріле „народницьке" літературознавство новими ідеями та новими методами досліду. Статті на літературні теми — про еспаномовних поетів і про Кафку, його докторська теза „Давні слов'янські вірування та їх зв'язок з індо-іранськими релігіями", понад 600 літературних скриптів, пересланих в Україну через радіо „Свобода", — усе це варте перевидання для користування в університетах.

Сюди можна б зарахувати його численні переклади поезій з різних мов світу, що збагачують наш перекладний доробок З другого ж боку, поезії Качуровського, перекладені на англійську, німецьку, еспанську, польську, білоруську й інші мови, свідчать про вартість і оригінальність його творчости, яку й зуміли оцінити чужинці. Чимало його поезій увійшло до антологій: до двох українських — „Антологія української поезії" В. Державина і „Координати" Б. Рубчака і Б. Бойчука, до двох англійських — „Українська поезія" В. Кірконела й Андрусишина та „Столітні оповідання" Кірконела, до німецької — „Виноград відродження" Е. Котмаєр.

Не дивно, що людину з таким творчим розмахом запрошують у члени мистецькі організації. Він належав до Спілки Українських Науковців, Літераторів і Мистців у Зальцбургу та до Спілки цієї ж назви в Буенос-Айресі, де редагував журнал „Пороги". Він член письменницького об'єднання „Слово" та Інституту літератури ім. Ореста.

У дальшому інж. Маслов попросив гостя самому схарактеризувати свою поетичну твірчість, яку він дуже схематично звів до двох пар антиподів: перша — це відбиток дійсности і враження з книжок та мистецьких творів, друга — суспільно-громадська й інтимно-камерна поезія. В обидвох парах, які, зрештою, мирно співіснують, бувають різні роди поезій: любовний, пейзажний, тваринний, урбаністичний, рустикальний, маріністичний, елегійний, волюнтаристичний, ескапістський, екзотичний. Щождо формального багатства, чого автор навіть не заторкнув, побоюючись перевантажити грецько-римськими назвами увагу слухачів, то воно в Качуровського незвичайно різноманітне й вишукане. Ілюструючи все сказане, доповідач продеклямував здебільша з пам'яті по декілька строф з кожної збірки.

Даючи зразок короткого й зрозумілого викладу, І. Качуровський прочитав інформацію про Петрарку та спробу перекладів його творів на українську мову. Переклади з античних та середньовічних поетів здійснювали у нас такі письменники як Пантелеймон Куліш, Володимир Самійленко, Максим Рильський, Микола Зеров, Михайло Орест та ін. Але так, як у XIX ст. українські переклади перелякали Белінського, так конгеніяльні переклади неокласиків у XX ст. озлобили большевиків до такої міри, що вони знищили перекладачів разом з їхніми творами. Прочитанням зразків перекладів, хотів Ігор Качуровський закінчити свій вечір, проте, на домагання публіки мусів прочитати ще дві поезії — про Шевченка і... кота.

Проф. О. Кульчицький вказав на філософські моменти в творах Ігоря Качуровського, що, очевидно, збільшує їхню вартість, і підкреслив значення ескапізму в новітній літературі як бажання вирватися з довкільної невідрадної дійсности. Його зачаткував Бодлер у французькій літературі, а Мандельштам у російській. Іван Коровицький порушив питання переваги прози Качуровського над його поезією. Прозу треба розвивати далі, його проза не гірша як відомих романістів, вона зближена до Ремаркового „На Заході без змін" та Пастернакового „Живаго" і, мабуть, перевищує Паустовського і Набокова. Поезія може більше відповідає нашій сантиментальній вдачі але коли хочемо вийти у світ з українською літературою, то треба великих прозових полотен. Качуровський міг би їх дати.

З огляду на пізню годину інж. Маслов закрив сходини, подякувавши гостеві з Мюнхену за незвичайно цікавий і повчальний вечір.

Наводимо одну з поезій, прочитану на бажання публіки:

Уславлені Шевченкові баляди,
Усі його „Тополі" і „Лілеї",
Не промовляють до душі моєї,
Не жду від них ні ради, ні розради.
І не в смушевій шапці й кожусі
Він показав — для всіх віків єдиний —
Відтворений в його найтоншім русі
Болючий світ самотньої людини.
Ви чуєте? — аж серце холодніє,
Як починаю, з пам'яті, читати
Оте: „Поставлю хату і кімнату"
Або „Минули літа молодії".

(Січень, 1961)

Оксана Керч

ЗАБУТІ СТОРІНКИ

(Закінчення)

Звучала музика і в іншому маєтку Галаганів, Сокиринцях. Багато кріпацьких оркестр виїжджало в турне по всій Україні, очевидно і в Київ. На контрактовому ярмарку 1812 року виступила оркестра Будлянського. В концерті брав участь учень Бетговена Різ, тодішній славний віртуоз. Киянин Онисим Головинський був власником гарної оркестри. У мальовничій околиці за Кирилівським цвинтарем на Сирці Платон Лукашевич спорудив великий будинок, зробив широкий ставок, посадив чудовий сад. Тут поселив він своїх оркестрантів. Відвідувати ці концерти дозволялося всім охочим. Оркестра виконувала симфонії Бетговена. З цього можна зробити висновок подібний до висновку кореспондента „Київського Телеграфа", що писав: „Зайдіть до театру. Запитайте: чи бувають концерти, музичні вечори? Вам пояснять, що в нас є визначений сезон для концертів, а саме контрактовий час і Великий Піст. У Києві і без спеціяльного музичного вечора ви почуєте гарну музику. У розмові, яка йде про музику, ви почуєте, що про неї говорять захоплено, з любов'ю, що цікавляться нею аж до суперечки про естетичні засади й поняття музики. Словом, ви почнете міркувати — далебі вельми музичне місто Київ, недаремно тепле небо розкинулося над його гарними горами, недаремно природа наділила його щедро усім, що потрібне людині" ....

Не лише в театральних залях, а й у вітальнях панства, в купецьких домах, в кабінетах інтеліґенції, у найманих кімнатках студентів, убогих хатинах передмість і просто на вулиці — звучала музика. Виконувалось українські пісні, інструментальні твори модних композиторів, а також класичну музику. У багатьох домах збиралися для виконання квартетів та інших камерних концертів Моцарта, Бетговена, Шпора, Онслова. Популярним був квартет у складі Данилевського, Вітковського, Зубковича, Стороженка. Андрій Стороженко, письменник не лише чудово грав на віольончелі, але й був чудовим виконавцем українських народніх пісень. Часто грав він з поетом і етнографом Миколою Маркевичем, також з гастролерами Серве (віольончеля) і піяністом Сеймуром Шіффе. Серве і Стороженко на двох віольончелях, Маркевич і Шіффе на двох фортепіянах імпровізації на теми наших народніх пісень. У 80-их роках в Києві залюбки грали уривки з опери Ваґнера та „Арлезіянку" Бізе.

Київське купецтво не відставало від моди і собі плекало музичне мистецтво. Лакерди, Киселі, Григоровичі-Барські, Балабухи вважалися найбагатшими. Співак Віктор Аскоченський співав в будинку Балабухи. Особливо гарно він співав у приявності Тараса Шевченка пісню „Злетів орел попід небо, жалібно голосить". Чудовим співаком був сам Тарас Шевченко. Та й не лише співаком, а й знавцем музики. Особливо любив поет Гайдна, Моцарта, Бетговена, опери Вебера, Маєрбера, мазурки Шопена, опери Росіні, Верді. Шевченко вважався одним із найкращих виконавців українських пісень, які він співав, акомпаніюючи собі на гітарі або фортепіяні. Мав чудовий м'який баритон, але брав і високі тенорові ноти. Його спів вражав емоційністю та майстерністю. Співав він на музичних вівтірках у професора Костомарова, який жив на розі Хрещатика і Басарабської площі, а коли оселився в невеличкому будинку на Козиному Болоті, мешканці цього глухого закутка не раз захоплювались Шевченковим співом.

В той час наші етнографи видають збірники пісень та козацьких дум. Михайло Максимович на основі збірника пісень довів історичну самостійність української мови так сучасної, як і мови Київської Руси. Записував пісні і Микола Костомаров. Старий селянин розповідав: „Він зібрав парубків до себе і примусив співати всіляких пісень. Проспівають одну, дасть їм по склянці горілки і знову: „Співайте, хлопці, другу!" — а сам чирк, чирк так й записує, як співають. Чотири дні збирав парубків і примушував співать. І тільки записав, зараз махнув від нас („Киевская Старина"). 202 з тих пісень ввійшли до збірки Данила Мордовця 1859 р. Понад тисячу пісень записав студент Київського університету Антін Солтановський. Лікар Степан Ніс зібрав їх 1173. Він мав гарний голос, грав на скрипці і бандурі. Пісні записані з голосу С. Носа стали основою збірки пісень Метлинського, виданої Галаганом 1854 р. До речі, той же Григорій Галаган відкрив і утримував власним коштом колеґію ім. Павла Галагана в Києві, ремісничу школу в селі Діхтярі, прогімназію та жіночу гімназію в Прилуках, видав кілька збірок народніх пісень, докладно описав вертепну драму в тому вигляді, як вона збереглася в селі Сокиринці. Він був членом Археологічної комісії Київського університету, головою „Громади" і відмовився від посади члена українського відділу Російського географічного т-ва на знак протесту проти переслідування української культури.

У київському театрі, збудованому в 1803 році, виступали кріпацькі трупи Ширая, і для того театру написав Іван Котляревський „Наталку Полтавку" і „Москаля-Чарівника", а Григорій Основ'яненко „Сватання на Гончарівці", „Бой-жінку" і „Шельмечка-денщика". В тому ж театрі виступав Шевченків друг, артист Микола Щепкін, а також артист Карпо Соленик, якого називали артистом на всі руки. Там гостювала мадридська балетна

трупа. Там ставили „Норму" Белліні, „Севільського цирульника" Росіні, „Доньку полку" Доніцетті. Ці опери ставили переважно італійські та німецькі трупи. В них співали чужинні співаки, яких згодом заступили українські вокальні сили. До 1865 року проіснувала в Києві італійська опера. Популярні опери, в яких ставили перші кроки українські вокалісти, це були „Ернані", „Ріголетто", „Травіята", „Фаворитка", „Марта", „Гугеноти", „Трубадур", „Пуритани", „Сомнамбула", „Лючія з Лямермуру".

В залі Мінеральних Вод давало вечори Симфонічне товариство, що грало твори Гайдна, Глюка, Моцарта, Бетговена. В університеті св. Володимира створився гурток, який дав почин для музично-драматичного товариства. Душею того товариства був тодішній студент Микола Лисенко. Біля нього гуртувалися брати Богданови, Вілінський (кузен Марка Вовчка), Родзянко, Стравинський (батько композитора), Тимченко, Трегубов, Милорадович, Водольський, Ясинський. Вони виконували твори українських композиторів Водольського та Модзелевського. Як ми вже згадували, в Контрактовому будинку в 1847 року давав концерти славний Ференц Ліст. Кияни були його грою трохи розчаровані. Вони закидали йому вільне поводження з текстом і добір до програми переважно віртуозних творів, розрахованих на легкий успіх.

Київська Духовна Академія мала свою славну довголітню традицію На протязі всієї її історії там процвітала музика. Там навчався Максим Березовський, співав чудовий тенор Іван Голеневський, солістом хору і концертмайстром був Артем Ведель. В клясі нотного співу викладали Юрій Баранович, автор підручника „Ірмолойон" і такі професори як Августинович, Лободовський, Цесарський, Булгаревич, Калиновський, Махнович.

1768 року засновано при київському магістраті музичну школу для підготови музик магістратської оркестри. Історія магістратської оркестри в Києві давня. З наданням місту магдебурзького права в Києві існував магістрат. Для своїх потреб мав він і оркестру. Універсалом Гетьм. Мазепи магістратським музикам надавалося особливі права: вони були звільнені від військової служби та від податків. З упадком Гетьманщини московський уряд скасував магістрат і, закріпачивши місто, перетворив магістратську оркестру на музичну капелю, подібну до кріпацьких оркестр. Стоп'ятидесятирічний цех перестав існувати, але оркестра залишилась професійним навчальним закладом, вслід якому йшли інші.

Київська молодь музикувала здавна. Дівчата обов'язково грали на фортепіяні та співали. Хто спостерігав за життям міста, був вражений буянням музики в ньому. „Пройдіться вранці міськими вулицями та завулками. Скрізь почуєте звуки фортепіяна. А пройдіться вечором Хрещатиком, і ви почуєте в багатьох будинках звуки скрипки, флейти, віольончелі, співу... на Хрещатику над крамницями вивіски про продаж нот, інструментів. Запитайте про вчителя музики і вам назвуть близько сорока прізвищ..."

З 1865 року викладав гру на фортепіяні М. Лисенко в Інституті Шляхетних Дівчат. З приходом в музичне життя Києва Лисенка тут починається нова доба. Не зважаючи на спроби царського уряду та місцевої чорної сотні, на штучне насаджування московських музичних товариств — московські україножерні РТМ та російська опера ледве животіють. І російська опера і російське музичне товариство борються з життям, запрошуючи українців рятувати, мовляв, загальне культурне добро. Але всі спроби не приносять успіху, хоч це „спільне добро" затримує виставу Лисенкових творів, як от „Різдвяної ночі". Але коли українцям вдається після поборення всяких перешкод поставити її на київській сцені, ентузіязмові публіки не було краю. Виступи Лисенка та його земляків мали величезний успіх, і це доводило московську чорну сотню до сказу.

Микола Лисенко не лише як піяніст та акомпаніятор скрипаля Шевчика, з яким дав ряд концертів в Европі, має заслуги в музичному житті Києва. Він виховав ряд музик та співаків. Нащадки славних козацьких родів вчились у цього батька сучасної української музики і розносили його славу по Україні та й поза її межі. Піяністка і співачка Ганна Забіло, Надія і Петро Забіли несли українську пісню по світу.

Крім Лисенкової школи, обидві київські гімназії виховали ряд музик та співаків. Згадати б лише декілька: Іван Володський, Микола Демиденко, А. Тимченко, О. Русов, Руїч, Цибушенко, Виноградський, Микиша. Славний Лисенків хор, який ставив „Чумацький табір", водевіль з музикою Лисенка, „Наталку Полтавку" та „Сватання на Гончарівці", успішно конкурував з російською оперою, що, мавши італійських співаків та поросійщених німців в оркестрі, не могла ніколи здобути київської публіки.

1861 року київські студенти на чолі з 19-річним Миколою Лисенком несли Тарасову труну. Шевченкова смерть і ще більше його „Кобзар" пробудили в душах української інтеліґенції національну свідомість і гордість з свого походження. Петро Селецький родом із значкової старшини, композитор хотів в Яготині скомпонувати разом з Шевченком оперу „Мазепа". Може вони її й скомпонували, але недріманне око поліції могло знищити під час ревізій рукопис. Це ж недріманне око не дозволило за життя Миколи Лисенка поставити його чудову оперу „Тарас Бульба" і на шість років відтягнуло створення Лисенкової музично-драматичної школи, про дозвіл для якої він старався ще 1898 року. Цю музично-драматичну школа М. Лисенка, що дала Україні ряд визначних композиторів і виконавців, у большевицькі часи назвали Музично-Драматичним Інститутом імени Лисенка і поділили на два навчальні заклади: консерваторію та драматичний інститут. Консерваторію назвали згодом державною,

СВЯТКОВИМИ СХОДИНАМИ ВІДЗНАЧЕНО В ДЕТРОЙТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ СТЕПАНА БАНДЕРИ

12 жовтня ц. р. Святковими Сходинами відзначено в Детройті 16-ті роковини від дня смерти Провідника ОУН, сл. п. Степана Бандери. Сходини відбулись в пополудневих годинах у приміщенні УНК „Орлик" при численній участі членів Українського Визвольного Фронту.

Сходини коротким вступним словом відкрив голова 10-го Відділу ООЧСУ, п. Микола Кавка, закликаючи присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять Степана Бандери.

Доповідь виголосив д-р Микола Климишин, визначний політичний та громадський діяч і довголітній співробітник св. п. Степана Бандери. Він змалював постать Провідника на тлі епохи, яку від його імени названо „добою Бандери". Бандера виростав і сталив свого духа в перших роках після закінчення наших Визвольних Змагань, коли ще свіжою в пам'яті була героїка бурхливих 1917-1920 років.

Ще гімназійним учнем Бандера стає членом УВО, а згодом і ОУН. В своїй підпільній діяльності відзначається великими організаційними здібностями, завдяки яким уже 22-річним юнаком стає крайовим провідником ОУН. Він кладе сильні основи під будову організації, яка під його кермою доходить до вершка свого розвитку.

Другий Великий Збір обирає Бандеру Провідником ОУН. Це стається в часі, коли вже назрівав змаг між двома світовими потугами, брунатною Німеччиною та червоною Москвою і коли вже було видно, що цей змаг проходитиме на українських землях. За почином Бандери готуються кадри до грядучих подій, які, з вибухом війни в червні 1941 року, рушають на українські землі, щоб там класти основи під будову Української Держави. Завершенням всього був Акт Відновлення Державности 30 червня 1941 р., який проголосила ОУН під проводом Степана Бандери у Львові. Цим історичним актом, всупереч вимогам нацистської Німеччини його відкликати, задемонстровано перед цілим світом незламну волю українського народу жити своїм самостійним життям.

В дальших роках Другої світової війни ОУН під проводом Степана Бандери приступила до творення УПА, яка під проводом ген. Тараса Чупринки стає в обороні прав українського народу. Як колись вороги переслідували мазепинців, згодом петлюрівців, так і тепер переслідують вони послідовників Бандери — „бандерівців", які стоять в авангарді боротьби за Суверенну Українську Державу.

Атракцією сходин був голос сл. п. Степана Бандери, який пролунав через голосники. Для цього організатори програми використали інтерв'ю з Бандерою п. Зорія, яке він записав на плівці за два тижні перед трагічною смертю Провідника. В цьому інтерв'ю Бандера порушував питання, які актуальні ще й нині. Він зазначив, що большевикам не вдалося зліквідувати боротьби українського народу, не зважаючи на найбільш рафіновані методи. Революційні сили продовжують свою діяльність і боротьбу в Україні і поза нею на просторах СССР. Довелось лише міняти тактику та вести конспіративні акти, які ворогові тяжко розкривати.

Революційна боротьба ОУН-УПА стала широко відома не лише на Україні, але також на цілій території СССР і поза його кордонами. Ця боротьба причинилась до поширення й вкорінення ідей українського націоналізму, як протиставлення марксо-ленінізму і вказала шлях до визволення від тоталітарного поневолення. Приклад активної боротьби, безліч геройських постатей і чинів мають непереможний виховний вплив на нові покоління молоді, пориваючи їх до боротьби за правду й волю та паралізуючи вплив страху перед большевицьким терором і насильством, головним інструментом комуністичної системи.

Найбільш актуальною ще й сьогодні справою, яку порушено, є Проєкт Виборчого Закордонного Центру, який висунув Бандера, а якого ще й досі не вдалось здійснити. До цього проєкту громадянство поставилось прихильно, прихильно прийняли його й деякі політичні середовища. Та, на жаль, він викликав заперечення серед угруповань, які, всупереч деклараціям про свою демократичність, найбільш лякаються виборів і всякого іспиту перед власним суспільством.

У проєкті творення Виборчого Закордонного Центру йшлося про те, щоб дорогою виборів ввести засаду голосу загалу громадянства в підставових питаннях та відповідальности політичних органів і угруповань перед цим громадянством. Дальшою справою проєкту є те, щоб у виборах, самому центрі та його самостійницькій політичній акції взяли участь всі ті політичні сили, які хочуть і можуть внести свій політичний вклад у визвольні змагання.

ЗЧ ОУН ввесь час докладали максимум зусиль, щоб дійшло до створення Виборчого Закордонного Визвольного Центру.

Відспіванням „Не пора, не пора" закінчено Святкові Сходини.

В. Тустанівський

ім. Чайковського та ще й ордена Леніна, а драматичний інститут називається ім'ям Карпенка-Карого. Музичний технікум названо ім'ям Глієра, „видатного радянського" композитора.

По Лисенкові, засновникові сучасної української музики, залишилися в Києві тільки запущена могила на Байковому цвинтарі та невеличка хата-музей, в якій слубожець по-московському інформує „зарубіжних туристів" про Лисенка.

Не зважаючи на п'ятидесятирічне гальмування української культури, зокрема музичної, Київ залишився тим стародавнім містом, що дивує кожночасного відвідувача, чарує та сповнює гордістю його мешканців і всіх українців, де б вони не жили.

„ЗАЛІЗНІ ЗАКОНИ" ІСТОРІЇ

Відкриті Карлом Марксом „залізні закони історії", згідно з якими має йти людство до остаточної перемоги комунізму в цілому світі, розвалюються як дімочки з карт під подувами вітру тієї ж історії. Ті „закони" Ленін і Сталін підправляли залежно від кожночасної внутрішньої і зовнішньої коньюнктури. Совєтські і китайські комуністи кожні по-своєму нагинають ті „закони" як їм вигідніше, а проте називають себе правовірними марксистами. Ось кілька прикладів, як справджуються і справдилися в житті „залізні закони", відкриті Карлом Марксом:

— Карл Маркс писав про неминучу „павперизацію", тобто зубоження пролетаріяту, внаслідок чого вибухне світова революція, яка встановить диктатуру пролетаріяту. Дійсність показує протилежне: по всіх цивілізованих країнах добробут пролетаріяту щораз більше підноситься. Щобільше — внаслідок страйкової боротьби і політики професійних спілок робітники дістають тепер далеко більше як належна їм частина продуктів.

— Пророкована Марксом „диктатура пролетаріяту" в країнах, де комуністи прийшли до влади, обернулась на диктатуру над пролетаріятом бюрократичної верхівки, яка десятикратно більше визискує пролетаріят, як визискують його капіталісти.

— Карл Маркс писав, що соціялістична революція вибухне передусім у найбільш промислово розвинених країнах. „Жовтнева революція", внаслідок якої большевики-комуністи прийшли до влади, вибухла в одній із найбільш відсталих під оглядом промисловим країн — Росії. Також найбільших успіхів досягають комуністи в економічно нерозвинених країнах Азії, Африки і Латинської Америки.

— Маркс помилився в своїй теорії про періодичні економічні кризи, під ударами яких капіталізм неминуче розвалиться. Цю теорію заперечують тепер навіть марксисти.

— Маркс твердив про „відмирання держави" в країнах, де переможе соціялізм, і про заміну в них армії міліцією. Приклад СССР це цілковито заперечує: це стверджує крайня централізація управління, доведена до абсурду бюрократизація державного апараату, невпинне озброєння і найбільше в світі розбудована політична поліція, головна ціль якої — збереження держави від „відмирання".

— Карл Маркс твердив про неможливість воєн між соціялістичними державами. Ворожнеча поміж СССР та Китаєм і можливість, що кожної хвилини загрожує вибухнути війна між цими імперіялістичними державами, де вже „збудовано соціялізм", цілковито заперечують твердження „творця найбільш передової в світі науки".

— Карл Маркс писав про те: що окрема особа не може мати рішального значення в історії, бо роблять її не окремі люди, а „маси". Цей „знавець" історії, очевидно, забув про Александра Македонського, Наполеона і не передбачав приходу до влади Сталіна, Леніна та Гітлера.

В. Д.

З ЖИТТЯ В ІРКУТСЬКУ

В. Азбель, колишній студент іркутського медичного інституту, якому минулого року пощастило виїхати до Ізраїлю, описує в „Новому Журналі" свої враження про це велике сибірське місто. Ось що він між іншим пише:

„. . . В Іркутську сильно розвинена шпигуноманія. Якщо японський турист зфотографував вулицю зі стареньким перекошеним будинком (а на тій вулиці вони майже всі перекошені), то цей японець не інакше як шпигун. Спеціяльну виховну роботу провадять зі стюардесами. Їх попереджують, що коли чужинець має фотоапарат в літаку, то з цього чужинця не можна спускати очей, бо він може зфотографувати летовище або якийнебудь важливий об'єкт. Особливо розпалюють серед населення страх і ненависть до китайців. Внаслідок невпинної пропаганди у сибіряків склалася думка, що Китай готов кожної хвилини напасти на СССР. При чому одною з перших жертв нападу буде Іркутськ.

Мешканці Східнього Сибіру знають, що на кордоні неспокійно. Щодня залізницею ідуть на схід поїзди з військовою технікою. В зворотному напрямі везуть на плятформах цинові труни. Особливо багато було вбитих у квітні 1974 року. Тоді приходили до Іркутська залютовані труни, які не вільно було розкривати родичам. Бої відбулися десь на кордоні Китаю і Монголії. Загинуло багато совєтських вояків. Усі чекали, що преса повідомить про ці сутички на кордоні, але **совєтська, китайська і західня преса поминули мовчанкою цю подію. В Іркутську всі певні, що війни з Китаєм не уникнути . . .**"

Уже кілька років в Іркутську рідко-коли буває в продажу м'ясо, ковбаса, яйця. Бракує молочних продуктів. Дуже гостро стоїть проблема з одягом. Зате горілки вистачає, і, хоч ціни на неї підвищено, люди з кожним роком п'ють все більше.

СУПЕРСЕКРЕТНІ БОМБОСХОВИЩА

З вірогідних джерел редакція „Інкваєра" довідалась про те, що кількасот найвищих американських урядовців і державних діячів на випадок війни мають бути негайно доставлені в найбільше забезпечені від отомових бомб сховища. Лише декілька найвищих урядовців включно з Президентом Джеральдом Фордом знають прізвища всіх цих осіб. Редакція „Інкваєра" запевняє, що їй відомі понад 200 прізвищ, призначених для негайної евакуації гелікоптерами в підземні бункери, розташовані в глибині Аппалачських гір у Пенсильвенії, Меріленді і Вірджінії.

Крім найвищих урядовців список цих осіб вклю-

час, зокрема, деяких службовців Білого Дому, членів кабінету, а також керівних урядовців ЕфБіАй та СіАйСі і кількох конґресменів. Якщо внесені на список особи змінюють свої позиції, то зі списку їх виключається.

На випадок війни, щоб діяльність Уряду і його головних аґенцій не припинилась, усі внесені на список особи поділено на три групи, з тим, щоб якби одна група була знищена, дві інші виконували функції федерального Уряду в „мікро-міні формі". Родини осіб, внесених на список, до нього не включено.

Тим часом розбудовані кілька років тому по великих містах Америки в підвалах і під крамницями численні приватні бомбосховища цілком занедбано, і залишилися від них здебільша написи, що це є бомбосховище. Змагазиновані в них на протяг трьох тижнів продукти зужито або випродано. Так політика „розрядки" присипляє сторожкість американських громадян.

ПЕРШИЙ СУЕЗЬКИЙ КАНАЛ?

Студіюючи після війни 1956 року зроблені з літаків фотографії Синайського півострова, ізраїльські геологи завважили виразні сліди двох висохлих ще, мабуть, в античних часах каналів. Один із них був визначений як замулене відгалуження Нілу, зване Пелюсіюмським допливом (за назвою стародавнього міста Пелюсіюму). Характер другого відгалуження залишався для геологів загадкою, аж поки вони, дослідивши цей район, не переконалися, що це — висипана людськими руками гребля.

Отже, те, що називають тепер Суезьким каналом, вже мало свого попередника яких 4000 років тому. Засипаний пісками пустелі, він залишався до останнього часу невідомий для людства. Як переконалися ізраїльські геологи, цей стародавній канал був мілкіший від Суезького, але значно ширший, бо мав, очевидно, ще й стратегічне призначення — бути, крім водного шляху, бар'єром проти ворогів зі сходу.

Суезький канал в Об'єднаній Арабській Республіці сполучує Середземне та Червоне моря і прорітий був у найвужчій частині Суезької шиї в рр. 1859-69 французами, які використали для цього єгипетських селян-фелахів.

„ЧОРНІ СПИСКИ" В ІЗРАЇЛІ

Коли мешканець Ізраїлю хоче одружитись, він мусить звернутися до Відділу запису актів громадянського стану, що є у віданні рабінату, бо цивільних шлюбів в Ізраїлі не існує і всі ізраїльтяни — релігійні або нерелігійні — повинні дістати дозвіл на одруження від ортодоксального рабінату. В багатьох випадках наслідки такого звернення дуже прикрі, коли молодят кваліфікується як „псулаїгітун" — позбавлених права на подружнє життя.

Ізраїльтянин не може одружитися з не-жидівкою, мусульманкою або вихрестком, які не відповідають приписам „галакгіку". Згідно з вимогами рабінату виключається від одруження також ізраїльських громадян, навернених до Реформістського або Консервативного юдаїзму.

Жінка не може вийти заміж за чоловіка, який був її коханцем, коли вона жила зі своїм попереднім чоловіком.

„Мамзер" звичайно особа, яка народилась вна-

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"САМОПОМІЧ"

В НЮ ЙОРКУ

Позички особисті і гіпотечні (морґеджі) на низькі відсотки

до сплати в догідних ратах.

Дивіденди від членських ощадностей

5¾% — $5.88

якщо не вибираєте чвертьрічної дивіденди.

Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union
108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
Tel.: (212) 473-7310

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЩАДІТЬ УЖЕ СЬОГОДНІ

УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВА СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ"
У ЧІКАГО

платить чвертьрічно найвищі відсотки від ощадностей,
а саме: 5¼% від звичайних щадничих конт,
6¼% до 7¾% від щадничих сертифікатів
у річному відношенні.

Кожне щадниче конто забезпечене Федеральною Урядовою Агенцією F. S. L. I. C. до суми **40,000.00 долярів.**

Спілка уділяє позики на купно домів (мортґеджі), приймає рахунки за газ, електрику, телефон і воду, видає чеки, грошові перекази (моні ордери) та подорожні чеки.

Користайте з вогнетривалих скриньок за низькою оплатою для переховування документів чи інших вартісних речей!

Солідна, чесна, скора і фахова обслуга.

Спілка оплачує кошти поштової пересилки.

ТОМУ ЩАДІТЬ ЧАС! КОРИСТАЙТЕ З ПОШТОВИХ ПОСЛУГ!

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ!

Години праці:

Понеділок 9 — 3 по полудні
Вівторок 9 — 3 і 6 — 8 вечором
Середа — закрито
Четвер 9 — 3 по полудні
П'ятниця 11 — 8 вечором
Субота 9 — 1 по полудні

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

932-36 N. WESTERN AVE. Tel.: (312) 772 — 4500 **CHICAGO, ILL. 60622**

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"БУДУЧНІСТЬ"

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИКИ (КРІМ МОРТҐЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼% ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забепечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. **Detroit, Mi. 48210**
3011 Caniff **Hamtramck, Mi. 48212**

Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ. СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ. УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТҐЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.
Приймає ощадності і платить 5½% дивіденди.
Безплатне забезпечення ощадностей.
Безплатне життєве забезпечення до 2.000 дол.

Адреса:
SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. **Yonkers, N. Y. 10703**
Tel.: 914-965-8560

слідок кровозмішання або зв'язку поміж заміжньою жінкою і іншим чоловіком) може одружитися лише з „мамзером" або наверненим до іншої віри.

Міністерство релігійних справ, контрольоване ортодоксальним рабінатом, має картотеку з „чорними списками" і широку сітку інформаторів, які укладають реєстри осіб, котрі не мають права одружуватись. Не зважаючи на поширені в Ізраїлі чутки, міністерство релігійних справ заперечує існування такої картотеки і інформаторів. Кореспондент „Тайму" стверджує, що в широку публіку все таки просочуються „чорні списки", що їх одержують рабінатські ради і Відділ актів запису громадянського стану. Ці списки охоплюють понад 10.000 прізвищ. Ізраїльський щоденник „Га'аретц" з обуренням писав: „Це — скандальна річ, щоб така система існувала в демократичній державі".

Справа з „чорними списками" має обговорюватись на сесії Кнессету.

УКРАЇНСЬКЕ ТАБУ

Гіндуси славляться на ввесь світ тим, що почитують культ корови. Корова для них — це святе створіння, і її, за їх віруванням, не вільно вбивати. Вони — під законом недоторкальности, тобто табу, і бродять собі вільно навіть вулицями великих міст.

Ми, українці, відносно табу, далеко переплюнули гіндусів, і, хоч у нас немає культу святих корів, табу в інших випадках застосовується куди більше.

Ось, наприклад, спробуйте скритикувати першого-ліпшого політичного діяча за його помилки, зразу ж вам, як гриби після дощу, появиться когорта його оборонців і зарепетує на всі голоси:

— Заткнися! Не займай! Не вільно! Хіба ж тобі невідомі його величезні заслуги супроти неньки-України? Хіба ж ти їх не визнаєш? Подумай! Така нікчемна миша, а на такого політичного лева рота роззявляє!

Затикаєшся чимскоріш, щоб ще більше тобі не попало, і, як справжня миша, ховаєшся від денного світла в затінок.

Хтось пожартував собі з „батька народу", громадського аса, зразу ж на нього накинулись, затупотіли ногами, засвистали:

— Така велика людина, всього себе віддає для праці на громадській ниві, а сякий-такий непотріб ще сміє собі з нього кепкувати! Ти диви, яке нахабне! Прирівнюється, немов жаба до вола! А киш! Геть!

Нещасний жартун з переляку шубовсть з громадської арени у своє приватне болотце і сидить там тихо-тихесенько.

Спробуйте висловити публічно своє невдоволення супроти деяких наших католицьких владик, яким роти наче дратвою позашивало, що не годні вимовити слово „патріярх" із страху перед санкціями Ватикану, зразу ж наші праведні „римчуки" накинуться на вас, як вовки на цапа і готові вас розірвати на шматки. У випадку ж такої страшної для вас трагедії „пошкоджений" владика напевно заборонив би по-християнськи поховати ваш прах, викляв вас на віки вічні й до неба візи відмовив би. І полетіла б ваша душа в пекло з вовчим квитком та повним міхом своїх справжніх і приписаних вам гріхів.

Один автор-гуморист з відомої нашої народньої пісні написав пародію і — попав у халепу. Напався на нього якийсь „любитель" народніх пісень, назвав його профаном, святотатцем, малощо не ворогом української культури. Свій напад закінчив такими словами:

— Не смій мені цього більше робити, бо поступлю з тобою ще гірше! Це ж непрощенний гріх спотворювати нашу популярну народню пісню!..

Спробуйте взяти на приціл першого-ліпшого чортика з першої-ліпшої нашої газети чи журналу, то редактор вам надується, як індик, і стане вам досмертним ворогом.

А на мене напалась була одна дама на сторінках журналу, вилаяла і здесклясифікувала за те, що я відважився одного нашого большевицького ступайка прирівняти до собачки за його вірність окупаційному режимові. В її уяві я став собакофобом, не вартим людського трактування.

Панько Незабудько

ТРОХИ ГУМОРУ

СТУЖИЛИ ЗА СОБАКАМИ

Коли малий Івась повернувся з літнього табору, батьки спитали його, чи дуже він тужив за домом.

— Я — ніколи! — заявив він гордо. — Але деякі мої товариші, які мають вдома собак, дуже тужили.

"VISNYK" — "THE HERALD"
Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office, New York, N. Y.
Board of Editors
Addres: P. O. Box 304, Cooper Station, New York, N. Y. 10003.